

MAGASINET Omsorg

NR 1/2020

TEMA
COVID-19:
SÅ HANTERADE
ATTENDO
KRISEN

Attendo
Unika
COOLAST PÅ
CATWALKEN

ÅLDER ÄR BARA
EN SIFFRA:

"VI ÄR SOM
TVÅ GODA
VÄNNER"

FRISTAD
UNDAN VÅLDET

DIGITALA
REDSKAP
FRIGÖR TID TILL
OMSORG

35 år
AV OMSORG
MED OMTANKE

Omsorgshjältar
"Kunderna
förgyller mina
dagar"

ODETTE AHOBANETEGEYE GÅR HEM VARJE DAG
MED ETT LÄTT HJÄRTA: "JAG BIDRAR MED NÅGOT
SOM FAKTISKT BETYDER NÅGOT."

ETT MAGASIN FRÅN ATTENDO

”Vi har väldigt kul tillsammans”

NÄR **GERHARD ANDERSSON**
FÖRLORADE SIN HUSTRU ULLA I CANCER
FÖRÄNDRADES LIVET. MEN TACK VARE
STÖDET FRÅN **CAROLINA HEDLÉN - EN AV**
ATTENDOS OMSORGSJÄLTAR HAR HAN
INTE BARA FÅTT RÄTSIDA PÅ TILLVARON –
UTAN OCKSÅ EN NY BÄSTA KOMPIS.
LÄS REPORTAGET PÅ SIDAN 20.

Mode mitt i city

Attendo Unika
Fashion tar plats
på catwalken.
”Alla tittade och
jag älskade det”.
Sid 6.

”Det är så
viktigt att man
får behålla
stilen på
äldre dar”

Kicki i Kungälv får
kunderna att må bra (och
se bra ut). Sid 40.

INNEHÅLL

6-9 VARDAGSVIMMEL

Aktuellt i korthet.

13-30 OMSORGSJÄLTAR

- 14-17 Odette vinner respekt.
- 18-19 En dag med Alain.
- 20-22 Gerhard och Carolina har blivit goda vänner.
- 23 Lena är expert på Prader-Willis syndrom.
- 24-28 Fler av Attendos fantastiska omsorgshjältar.
- 30 Tina hjälper barn till en tryggare uppväxt.

36-44 TEMA: CORONA

- 36 Attendos lärdomar av pandemin.
- 37 Kreativitet som bröt isolering.
- 38-39 Så hanterade Sabbatsbergsbyn coronavåren.
- 40-41 Kickis vardag i hemtjänsten Kungälv.

48-49 LSS

Louise Ardoris lär oss möta utmanande beteenden.

- 4 • LEDARE
- 10 • 35 ÅR AV OMSORG
- 29 • ATTENDOS VÄRDERINGAR
- 34 • DIGITAL OMSORG
- 31 • SJUKSKÖTERSANS ÅR
- 43 • KRÖNIKA
- 44 • ÅTERFÖRENING
- 45 • NÄRING OCH NÄRHET
- 50 • SKYDDAT BOENDE

Magasinet Omsorg lyfter fram Attendos medarbetare och den kompetens, det engagemang och den omtanke som gör att Attendo kan leverera omsorg med hög kvalitet, såväl medicinskt som mänskligt, varje dag.

ANNONSER: Vill ni synas i magasinet?
Kontakt: stefan.svanstrom@attendo.se

MEDARBETARE från Attendo
Stefan Svanström, Annika Wickman,
Charlotte Dimming, Makan Afshinnejad,
Linda Wallberg.

PRODUKTION: Sthlm Kommunikation
& IR. Redaktör: Jonas Rehnberg.
Art director: Vendela Zandén.
TRYCK: Exakta

Följ oss gärna i sociala medier:
@attendose / Attendo

Attendo

MARTIN TIVÉUS,
VD, ATTENDO

”Det är vägen som är mödan värd”

Foto: Anders G Warne

ALL OMSORG startar med mänskliga möten. Möten där enskilda behov och önskemål står i centrum för en hel kedja av bedömningar, beslut och insatser. Allt för att varje individ ska få så goda förutsättningar som möjligt att fortsätta leva ett friskt och meningsfullt liv.

På Attendo har vi alltid haft individen i centrum för det vi gör. Vårt mål är att så långt det är möjligt stärka varje individ till ett självständigt liv. Vi gör det med grunden i tre enkla men samtidigt helt avgörande värderingar – kompetens, engagemang och omtanke. Det är genom att systematiskt arbeta med detta förhållningssätt som vi kan göra omsorgen lite bättre, varje dag.

När vår verksamhet grundades 1985 var synen på omsorg en helt annan. Då hanterades många äldre som vårdpaket på offentliga långvårdsavdelningar. Det fanns ingen individanpassning, ingen valfrihet, ingen insikt om att det är måltidsupplevelser, aktiviteter och sociala sammanhang som skapar mening i vardagen även när man är äldre eller har en funktionsnedsättning.

VÅR RESA MOT en bättre omsorg har nu pågått i 35 år. Längs vägen har vi passerat många viktiga milstolpar. Vi har infört nya arbetssätt, jobbat systematiskt med kvalitetssäkring och kvalitetsuppföljning, börjat bygga äldreboenden och gruppbostäder som tar fasta på människors olika intressen och önskemål, gjort måltidsupplevelsen lika viktig som näringsinnehållet i maten vi serverar, utvecklat aktiviteter som stimulerar och engagerar. Ja, listan kan göras lång.

Och resan är inte slut. Just nu är vi inne i en spännande fas där omsorgen också får del av digitaliseringen. Det ger oss möjligheter till planering och kvalitetssäkring av omsorgsinsatser på

en helt annan detaljnivå än tidigare. Vi inför också nya sätt att kommunicera, såväl utåt med närstående och omvärlden som inåt med och mellan våra medarbetare i Attendo.

INGET PÅ DENNA RESA skulle dock spela någon roll om det inte vore för alla mänskliga möten och de människor som gör omsorgen bättre. Genom åren har många enskilda personer haft stor betydelse både för att ge en god omsorg och utveckla den framåt. Från och med i år har vi bestämt att uppmärksamma dem lite bättre, ja, rent av hylla dem. För det är våra medarbetare som är Omsorgshjältar.

I premiärnumret av Magasinet Omsorg träffar ni några av dem som vi vill uppmärksamma lite extra. Och ni lär få möta många fler av dem i framtiden.

Att skapa en god omsorg är en resa mot ett långsiktigt mål. Och även om det finns ett tydligt mål och mening med vår färd, så är det – precis som Karin Boye en gång skrev – vägen dit som är mödan värd. •

God läsning!

Martin Tivéus
vd Attendo

Hållbart erbjudande.

Martin & Servera erbjuder ett brett sortiment av mervärdesmärkta varor, men också utbildning, tjänster och rådgivning som ökar kundernas kunskap på hållbarhetsområdet. Vi ”växer toppen” samtidigt som vi arbetar med att ”minska botten”, det vill säga vi driver försäljning av hållbara varor och utesluter varor som inte motsvarar våra krav på miljömässig och social hållbarhet. Vi vill att varorna i sortimentet är hållbart producerade med fokus på bra arbetsförhållanden, låg miljöpåverkan och god djuromsorg.

Martin & Servera vill bidra till en hållbar framtid. År 2025 ska vår försäljning av ekologiska och miljömärkta produkter nå 50 procent av den totala försäljningen för den offentliga marknaden och 20 procent för den privata. Vi driver utvecklingen inom ekologiskt och miljömärkt. För dig. Och dina gäster.

Välkommen in på martinservera.se och läs mer om vårt hållbarhetsarbete.

martin&servera

Underbara Unika

"Supernice att få vara kändis på plattan. Alla tittade och jag älskade det!"
Emma Törnqvist

UNDER STOCKHOLMS modevecka härom året bjöd LSS-verksamheten Unika Fashion in till en energifylld modevisning på temat romantik i ett samarbete med Kulturhuset Stadsteatern. Kläderna visades på "plattan" på Sergels torg till tonerna av egenkomponerad musik. Modeskaparna och modellerna har olika former av funktionsvariationer och är en del av Unikas dagliga verksamhet som ingår i Attendo.

– Vi vill lyfta fram att mode ska vara tillgängligt för alla. Genom att ordna en pop-up catwalk på en offentlig plats blev visningen tillgänglig för alla stockholmare, säger Carolina Alvear Bello, marknadsansvarig för Unikas dagliga verksamheter.

– Jag kände mig så cool på plattan. Det var faktiskt väldigt kallt, men det struntade jag i. The show must go on, säger Nike Hanzon Ljungqvist, en av stjärnorna.

Med mottot "ett roligare LSS" finns Unika i Stockholms innerstad med fem dagliga verksamheter och två korttidsboenden. Samtliga verksamheter deltog med varsin show under fem veckor utanför Kulturhuset.

Unika Fridhemsplan sysslar med dans, ateljéverksamhet och skapande. Just nu arbetar man med en teaterföreställning som heter "Modellakademien – Resan till Egypten" och tar upp textilindustrins utmaningar. Showen visas på Unika Fridhemsplans scen våren 2021 – om pandemin tillåter. •

"När jag stod på plattan och poserade kände jag mig så cool"
My Edberg

Unikas idé är att driva moderna LSS-verksamheter med inriktningar som show, musikal, teater, ateljé, TV- och filmproduktion.

På våra dagliga verksamheter arbetar vi med produktion, där alla får vara med, från idé till slutprodukt.

"När jag står på scen, så känner jag mig som en superstar"
Dan-Otto Söderberg

FOTO: MATILDA RAHM, ANDERS G. WARNE, NYHETSBYRÅN TT, UNSPLASH, ISTOCKPHOTO

JOHAN ANGELÖF BOR på Attendo Slörgatans gruppbostad i Gävle. Nyligen skrev han sin fjärde bok om svartkonstens drakryttare Gadd, en spännande berättelse om en drakryttare som kan hantera armborst, svärd och knivar. Johan har alltid varit fascinerad av fantasy-genren och velat skriva egna böcker. När han flyttade in på Slörgatan blev det äntligen verklighet.

– När vi hade vårt första samtal med Johan berättade han att han vill bli författare och då sa vi "vad roligt, det är klart att du ska bli det", berättar stödassistenten Josefin Svensson.

Johan har själv hittat på karaktärerna och berättar för medarbetarna på gruppboenden vad som händer.

– Det är verkligen jättekul att få vara med i processen tillsammans med honom, säger Mariana Östling som är stödassistent och Johans kontaktman:

– Det händer så otroligt mycket spännande saker i Johans huvud.

Mariana eller Josefin antecknar nästan ordagrant när Johan berättar sina fantastiska historier. Efter ett tag är det läge för en paus och då tittar de igenom texterna och gör ibland mindre justeringar. Så håller de på, kapitel efter kapitel tills boken är färdig och redo att skickas till tryckeriet.

– Det är så fint att få vara med Johan på hans resa. Jag tror det kommer att bli många fler böcker i den här serien, säger Mariana. •

Plötsligt stod Carola Häggkvist där, framför det lilla lusthuset från 1700-talet och sjöng omgiven av vinrankor, lavendel, rosor och annan grönska.

Showtime!

Carola på besök

SOLEN SKEN UNDER en av de varmare juldagarna i somras. En hemlig gäst skulle uppträda i Sinnenas trädgård som ligger intill Attendo Sabbatsbergsbyn. Ingen av de boende visste att den hemliga gästen var Carola Häggkvist som skulle sjunga för boende och personal. När hon väl anträdde scenen för att sjunga det bästa av sina egna och andra artisters sånger möttes hon av glädje och kärlek. Petra Lindhe är verksamhetschef på Attendo Sabbatsbergsbyn.

Hur kom det sig att Carola kom till just er?

– Carola skrev på sin Instagram att hon ville sjunga för de äldre, då pandemin slagit hårt mot äldreomsorgen. Vi såg hennes inlägg och svarade att hon är välkommen till oss. Hon nappade.

Vad har ni fått för reaktioner på Carolas uppträdande?

– Alla var supernöjda. Det märks att hon är populär och folkär. Det var folk som stod vid grinden till trädgården och försökte se en glimt av henne. Tyvärr fick vi bara vara 50 personer på grund av mötesrestriktionerna som fanns då. Vi hade kunnat fylla hela Sinnenas trädgård om vi ville. •

Fyraåringarna drog in med massor av skratt och bus. Lek och skoj smittar av sig och de boende blev pigga och glada.

Hela gänget!

snyggt och fräscht, dessutom har vi de absolut goaste kunderna här, skrattar hon.

PROGRAMMET SPELADES in i september/oktober 2019. Nu, ett år senare när programmet sänts, hör Magasinet Omsorg av sig till Ingela och frågar hur det har gått och hur de boende mår idag.

Hur har det här året varit?

– Händelserikt! Trots att covid-19 satt stopp för det mesta, som att träffa förskolebarnen, har vi försökt att få en varierande vardag för de som bor hos oss. Besöksförbudet gjorde att personalen fick en extra viktig roll för de boende. Vi har fått tänka om i våra aktiviteter. Istället för stora grupper har vi samlats ute på avdelningarna där personalen har engagerat sig och hittat på lätta och roliga aktiviteter tillsammans med våra boenden. Vi har så klart saknat att träffa barnen en gång i veckan som vi gjorde innan pandemin bröt ut.

Har ni märkt någon skillnad hos de boende efter att programmet spelades in?

– Ja, det är skillnad. Våra boende blommade upp, blev pigga, snabba och glada.

FOTO: TV4, ANDERS G WARNE

FOTO: PÅR-ANDERS ARELUND

”Våra boende blommade upp, blev pigga, snabba och glada”

De kände sig behövda och sedda. Barnen bad om hjälp med att både knyta skor och plocka fram spel. Helt plötsligt blev våra boende de som hjälper istället för de som behöver hjälp. Säkert en väldigt härlig känsla för dem.

Vilka reaktioner har ni fått?

– Reaktionerna har varit fantastiska. Om man bortser från det positiva som programmet visar så är det helt magiskt hur vänliga människor är. Vi får mejl och brev från okända som ber oss hälsa till deltagarna och framföra uppmuntrande ord. Även i sociala medier har detta uppmärksammats rejält. Vi har tredubblat våra följare på Instagram, vilket är enormt roligt. Jag tycker det är jättebra och viktigt att vi kan visa upp att det finns en fin meningsfull vardag utanför tv-programmet också.

Vad säger boende och anhöriga?

– Våra boende och anhöriga var spända och förväntansfulla inför premiären av programmet. Det var ju tänkt att programmet skulle sändas redan hösten 2019. Sedan sköts det fram till julen och sedan sommaren 2020, men till sist blev premiären av denna höst. Det var en lång väntan, men vi har bara fått positiva reaktioner från alla närstående. Deltagarna och övriga boende älskar att titta på programmet och vi ser varje avsnitt flera gånger.

Hur ser kontakten ut idag med förskolan? Träffar ni barnen fortfarande?

– Efter att besöksförbudet hävts har vi en dialog med pedagogerna om hur vi ska återuppta samarbetet. Men säkerheten måste ändå gå först. Vi har en idé om att vi ska besöka förskolan också. Det tyckte de boende lät trevligt och vi hoppas kunna genomföra det snart.

Är möten över generationsgränserna något som du rekommenderar andra verksamheter att göra?

– Jag kan varmt rekommendera samarbeten mellan äldreboenden och förskolor. Samtidigt får man inte glömma att många boende är multisjuka och har olika svårigheter och begränsningar. Trots detta tycker jag absolut det är värt att lägga ned resurser och engagemang på att få till ett samarbete. Att planera och organisera lämpliga aktiviteter tillsammans med barn höjer livskvaliteten enormt. ●

Irma Stålbecker

100.-ÅRINGEN SOM KNÄCKTE CORONAN

Covid-19 drabbar de äldsta hårt. Men de flesta, även på äldreboenden, blir faktiskt friska igen. En av dem är Irma Stålbecker som bor på Attendo Dalahöjden: ”Jag har precis fyllt 101 och har nu överlevt både en svår lunginflammation i barndomen och corona.”

DET VAR I MITTEN av april i år som Irma Stålbecker plötsligt fick feber och blev ordentligt sjuk. Man konstaterade att det var covid-19 och både närstående och medarbetare på Attendo Dalahöjden i Stockholm blev väldigt oroade. Irma har bara vaga minnesbilder av sjukdomstiden och är nu, ett halvår senare, lika pigg som vanligt.

– Det är så många äldre som har avlidit i sjukdomen så man blir rent förskräckt. Men jag lurade döden även denna gång, säger Irma nöjt.

När hon var barn fick hon en kraftig

lunginflammation och på den tiden var det riktigt allvarligt. Men hon klarade sig. Irma har levt ett aktivt liv. De stora intressena som barn var gymnastik och konstnärning. Hon utbildade sig till kartritare, men bytte snabbt bana och blev istället härfri-sörska och drev en salong i Stockholm. Hon har hunnit med två äktenskap i unga år och fått två fina döttrar. Hon avslutade sin karriär som inköpare på Åhléns.

Irma är en självständig person och tror att en orsak till att hon är så stark och pigg är att hon varit ensamstående under många år.

– Man slipper gräl och har hand om sin egen ekonomi. Då lever man längre tror jag.

Irma tycker fortfarande om att hålla igång.

– Varje morgon har jag morgongymnastik och är med på lite olika aktiviteter. Jag försöker också hänga med i samhällsdebatten. ●

Fyraåringarna flyttar in

VAD HÄNDER NÄR ÄLDRE OCH YNGRE MÖTS? HUR PÅVERKAS DE ÄLDRES HÄLSA? SVARET ÄR – BARA POSITIVT. UNDER HÖSTEN FICK TV-TITTARNA SE DET MED EGNA ÖGON.

PROGRAMMET ”FYRAÅRINGARNA PÅ ÄLDREBOENDET” sändes i TV4 under hösten. I fyra avsnitt fick vi följa med i vardagen på Attendo Maria Winkvist i Norrtälje och ta del av både fina och känslosamma möten med barnen från förskolan Vildnissarna. Tittarna fick se vad som händer när äldre och yngre möts regelbundet, hur de äldres hälsa påverkas men också vad barnen får lära sig. Reaktionerna har varit fantastiska från allmänhet, närstående, medarbetare och boende. Ingela Unosson är aktivitetsansvarig på Maria

Ingela Unosson

– De har haft så kul själva och fått så mycket uppmärksamhet, tänk bara alla kläder och all styling de fått. Det var ett riktigt lyft som de flesta bara kan drömma om på äldre dar.

Ingela betonar också glädjen med att ha barnen på plats så mycket under sex veckor.

– Det har varit massor av skratt och bus här som man skulle önska att det var varje dag. Man riktigt ser hur bra de äldre faktiskt mår av det, som att lek och skoj faktiskt smittar av sig.

Att det blev just Maria Winkvist som valdes ut som det perfekta boendet för en tv-inspelning tror Ingela beror på hennes och kollegornas engagemang och att de redan hade en etablerad kontakt med förskolan Vildnissarna.

– Det kändes så självklart att det skulle spelas in hos oss. Vi har den absolut finaste verksamheten, huset är så

Succé-serien!

Attendo grundades med idén att göra omsorgen bättre. 35 år senare har många pionjärer gjort bestående avtryck. Skandinavienchefen Ammy Wehlin blickar tillbaka på en förändringsresa som är långt ifrån vägs ände.

Text: Stefan Svanström • Foto: Historiska foton från Attendos verksamhet

AMMY WEHLIN LUTAR sig bekvämt tillbaka i soffan. Blicken vandrar mot fönstret, där höstsolen gör en sista kraftanstängning att trycka bort de gråa molnen. Efter 20 år i Attendo, varav 16 i ledande ställning, är det dags att summera intrycken. Efter nyår väntar ett liv utan Attendo.

– Äldreomsorgen ser väldigt annorlunda ut idag. Nu jobbar nästan alla med den systematik och det kvalitetsfokus som Attendo från början var rätt ensamma om att kunna erbjuda.

Ammy är i grunden socionom. Hon jobbade länge inom socialtjänsten i Malmö, där hon avancerade till biståndschef. På kommunen rådde kaos i den egna verksamheten. Kvaliteten var undermålig och styrningen nästan obefintlig. Ingen gjorde uppföljningar, vare sig av verksamheterna eller med kunder och närstående. Politikerna drev olika projekt mest för syns skull.

– Vi som satt på kommunen såg hur strukturerade de privata var,

AMMY WEHLIN
BEFATTNING: vd för Attendo Skandinavien
ÅLDER: 58 år
KARRIÄR I ATTENDO: Områdeschef Malmö, Regionchef Syd&Danmark, vd Skandinavien sedan 2003.

På 1980-talet var tanken att säkerhetsvakter från ABAB skulle hjälpa de äldre i hemmet med olika tjänster som att kolla posten, vattna blommor och klippa håret.

Partena erbjöd larm som ökade tryggheten om man råkade falla. En larmcentral stod redo dygnet runt för att hjälpa till.

Ett gott skratt förlänger livet.

och hur svårt det var att styra den kommunala verksamheten. Alla var väldigt intresserade av att jobba mot de privata.

NÄR JOBBERBJUDANDET kom från Partena (som Attendo hette då) tvekade hon inte. Men bakom fasaden var det långt ifrån frid och fröjd. Verksamheten drogs med förluster och var i praktiken på obestånd. En ny chef – Henrik Borelius – hade fått mandat att städa upp, banta staben och en hel nivå av mellanchefer. Ammy var en av dem.

– Det var väldigt märkligt. Samma dag som jag började fick jag veta att min tjänst skulle försvinna.

Men ödet ville annorlunda. Ett sjukdomsfall gjorde att Ammy fick rycka in som regionchef i Syd och Danmark. Där satt hon tre år innan hon tog steget upp och blev vd för Skandinavien.

De kommande åren gick nästan allting Attendos väg.

– När vi väl fick ordning på ekonomin hade vi ett väldigt attraktivt erbjudande. Våra arbetssätt var så mycket bättre än kommunernas, och konkurrensen om kontrakt var rätt begränsad.

Det Attendo erbjöd – och som fortfarande är affärsidén – var bättre kvalitet till ett lägre pris för kommunen. Kvaliteten är en följd av en vilja

att mäta och förbättra, systematisera arbetssätt och sprida goda idéer.

– Vi har en enorm entreprenörsanda, där varje verksamhetschef är "vd" för sin verksamhet. Man testar sina egna idéer, och kopierar de bästa från andra. Det i kombination med våra värderingar tror jag bäst förklarar vår framgång.

Genom åren har många pionjärer satt sin prägel på Attendos. För många för att nämna alla. Men Ammy har valt ut några av de Attendo-hjältar som står ut. (Se spalt till höger).

"Det synsätt vi jobbar med nu tror jag kommer prägla omsorgen många år framåt"

SJÄLV LÄMNAR HON jobbet vid nyår. Men hon är tryggt förvisad om att Attendo kommer fortsätta sin resa mot Nordens bästa omsorg.

– Det synsätt vi jobbar med nu kom-

mer prägla omsorgen många år framåt. Dels handlar det om att leverera en tjänst som uppskattas inte bara av kunden och beställaren, utan också av närstående, säger Ammy.

– Samtidigt pågår en mycket snabb uppvärdering av medarbetarnas betydelse. Hur mycket vi än systematiserar och jobbar med kvalitet, så är det ju i mötet med våra medarbetare som omsorgen sker. Att verkligen sätta fokus på medarbetaren tror jag är helt rätt för att fortsätta höja kvaliteten. Både den tekniska och den upplevda, avslutar Ammy. •

Attendo-hjältar genom åren

1. MAJ WESTERBERG, CHEF FÖR LJUSKÄLLANS ÄLDREBOENDE, YSTAD.

– Maj drev Ljusällan i Ystad, och var den första jag känner till som började systematisera och dokumentera på boenden. Hon satte upp anslagstavlor, planerade insatser, följde upp att det blev gjort och hur mycket tid det hade tagit. Hennes fokus var att säkerställa att vi gör det vi ska.

– Idag jobbar vi så i hela äldreomsorgen med vårt digitala verktyg Mobil Omsorg. Det gör att vi kan säkerställa en hög kvalitet, ha kontroll på hur mycket tid varje insats tar, och därmed också frigöra mer tid till det som ligger utanför de rena omsorgsinsatserna.

2. INGER LINNEMAN, VERKSAMHETSCHEF, MALMÖ.

– Inger var utbildad i taktill massage och en pionjär inom aktivitetsutveckling. Hon började schemalägga aktiviteter och egen tid för de boende. Till slut hade vi ett koncept kring detta, som vi erbjöd i alla upphandlingar, något som blev mycket uppskattat.

– Idag är egen tid och aktiviteter sju dagar i veckan en självklar del av Attendos äldreomsorg. Att vi också utvecklat egna konceptboenden tror jag är en direkt följd av det tänk som Inger började med.

3. MARGARETA NYSTRÖM OCH ULRICA FERNSTRÖM, VERKSAMHETSCHEFER, VÄSTERÅS.

– Maggan och Ulrika var ett radarpar som var riktiga pionjärer och väldigt viktiga för att bygga en lokal stolthet för Attendo, få med sig medarbetare, starta upp verksamheter och få fram nya chefer. De var kulturbbyggare.

– Att ha bra chefer är nyckeln till bra verksamheter, till bra kundupplevelser, till dialog med närstående och ordning och reda. Bra chefer bygger laganda, de skapar stolthet i vardagen och lyfter fram de som bidrar till att göra oss bättre. De har enorm betydelse för det vi levererar. •

35 ÅR MED ATTENDO

Attendos historia börjar februari 1985.

1988 skrivs det första kontraktet på hemtjänst.

I början av 1990-talet omvandlas verksamheten från stifts företag till det privatägda Partena Care.

1992 driftas det första äldreboendet – Skogshill i Malmö.

2003 antas namnet Attendo, och värderingen – kompetens, engagemang och omtanke.

2005 skapas det första kvalitets-systemet AQ05.

Under slutet av 00-talet ökar fokus på upplevd kvalitet. Kunderna erbjuds egen tid med kontakman.

2009 lanseras Kvalitetstermometern som är ett mått för kvaliteten vid varje enhet.

Under 10-talet utvecklar Attendo evidensbaserad praktik, så att de insatser som görs följer de senaste forskningsrönen.

2012 Som första företag i branschen presenterade Attendo ett kvalitetsbokslut.

2017-18 införs appen Mobil omsorg i hemtjänsten och på Attendos äldreboenden.

Christian Westerhult på bryggan utanför kontoret på Feldt's.

Feldt's levererar skräddarsydda fisk- produkter till Attendo

Attendo har precis som många andra företag ett unikt arbetsflöde som kräver unika produkter som passar in i detta. Bland annat efterfrågar man ofta förpackningar som är mer eller mindre skräddarsydda för verksamheten.

”Detta kan man som fiskleverantör välja att se som ett problem eller så kan man försöka anpassa sina produkter till kunden” tycker Christian Westerhult på Feldt's som jobbat hårt med att ta fram produkter som passar just Attendos behov.

Faktum är att Christian har skapat en hel portfölj med skräddarsydda produkter till Attendo. Vissa produkter har varit befintliga i Feldt's sortiment och vissa har skapats unikt till Attendo.

Vi på Feldt's hoppas naturligtvis på ett fortsatt givande samarbete med Attendo i många år framöver.
- Vem vet vilka fler produkter vi kan utveckla tillsammans?

På västkusten, bara några meter från havet med en fantastisk utsikt över det gamla fiskesamhället Smögen, ligger Feldt's Fisk & Skaldjur.

Feldt's startades 1991 av Lennart Feldt. Idag ägs och drivs företaget fortfarande inom familjen, nu med sonen Martin Feldt som vd.

Feldt's är en av de ledande fisk- och skaldjursleverantörerna i Sverige. Sortimentet omfattar opanerade, panerade och förstekta produkter från havet. Feldt's kan dessutom presentera marknadens kanske största sortiment av lakeprodukter samt rökta och gravade produkter från eget rökeri.

Kort sagt, Feldt's har allt från havet... och lite till.

WE LOVE SEAFOOD

Feldt's Fisk & Skaldjur AB
Roparebacken, 456 31 Kungshamn
Tel: 0523-707 00 • www.fisk.se

Mer än ett jobb!

*Omsorgshjältar
i Attendo*

VAD ÄR GOD OMSORG? DET BEROR FÖRSTÅS PÅ VEM DU FRÅGAR. PÅ ATTENDO JOBBAR 25 000 MEDARBETARE SOM BRINER FÖR ATT GÖRA SKILLNAD I MÄNNISKORS LIV. DE ÄR VÅRA OMSORGSHJÄLTAR. VI ÄR ÖVERTYGDA OM ATT EN GOD OMSORG MÅSTE KOMBINERA DET BÄSTA AV TVÅ VÄRLDAR; SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE OCH MÄNSKLIG OMTANKE. DET JOBBAR VÅRA MEDARBETARE MED VARJE DAG. HÄR MÖTER DU NÅGRA AV DEM.

Odette Ahobanetegeye
VÅNINGSANSVARIG
PÅ ATTENDO DUVAN
I LINKÖPING

Hon vinner respekt

ODETTE AHOBANETEGEYE SAKNAR ORD FÖR ATT BESKRIVA HUR GLAD HON BLEV ÖVER UTMÄRKELSEN. MEN NÄR MAN PRATAR MED MÄNNISKOR I HENNES NÄRHET FÖRSTÅR MAN ATT DET ÄR JUST PRECIS DET HON ÄR. EN HJÄLTE SOM GÖR STORDÅD I ÄLDREOMSORGEN.

Text: Annika Wickman • Foto: Karl Nordlund

JAG VILL ALLTID få de äldre att må bra. Jag tror att jag har lätt att locka fram deras bästa sidor och då blir det ofta skratt och spännande samtal. Kanske har jag en fallenhet för människor? säger Odette Ahobanetegeye.

Hon började jobba på Attendo Duvan i Linköping år 2002 och är fortfarande kvar där efter 18 år. Sedan 1,5 år är hon våningsansvarig för 24 kunder. Hon sköter den dagliga planeringen, har personalansvar och sitter i ledningsgruppen för boendet.

Kollegan Rihab Alazawi, biträdande verksamhetschef, beskriver henne som mjuk och professionell i en fantastisk balans:

– Odette värnar oerhört om de boende, hon är en skicklig och uppskattad

ledare för medarbetarna och hon har ett mycket respektfullt och mjukt sätt att bemöta de närstående på. Jag skulle säga att hon vinner respekt var hon än visar sig.

MEN ODETTE RESA till nutid har varit kantad av tvära kast. Från en trygg tillvaro som tvåbarnsmor och lågstadielärare i Rwandas huvudstad Kigali – till krig, folkmord och flykt. 1994 tvingades hon lämna allt och flydde till grannlandet Kongo-Kinshasa. Efter en tid utbröt krig även där. Den 1 juli 1999 kom hon tillsammans med sin man och deras två små barn som kvotflyktingar till Sverige och Linköping. Odette var då 32 år.

– Jag började direkt läsa SFI, Svenska för invandrare, och därefter

Odette beskrivs som mjuk och professionell i en fantastisk balans.

”När jag blir gammal vill jag bo på ett härligt äldreboende med mycket aktiviteter, god mat och nya vänner.”

ODETTE AHOBANETEGEYE

ÅLDER: 52
YRKE: Undersköterska och våningsansvarig på Attendo Duvan i Linköping
NY TITEL: Omsorgshjälte
FAMILJ: Gift sedan 25 år med Jean Ndahayo som är socialsekreterare. Tillsammans har de fyra barn som är 27, 25, 17 och 9 år.
BOR: I lägenhet
FRITIDSINTERESSEN: Allt vara ute i naturen och umgås med familjer och vänner.
HOBBY: Matlagning
DET GÖR JAG EN LEDIG SÖNDAG: Går i kyrkan och skjutsar barnen till aktiviteter.
HÄMTAR ENERGI: När min underbara familj är tillsammans och pratar om allt mellan himmel och jord med ett gott skratt.
MOTTO I LIVET: Allt aldrig ge upp!

Svenska som andraspråk. Efter samtal med socialsekreterare om vad jag ville ägna mig åt i Sverige bestämde jag mig för att utbilda mig till undersköterska, något jag aldrig ångrat.

Hon hade först tänkt läsa till sjuk-sköterska, en liten dröm hon fortfarande har.

– Men jag är 52 år och frågan är om jag vill sätta igång att plugga i flera år nu. Jag trivs ju fantastiskt bra och känner stor arbetsglädje och tillfred-ställelse på min arbetsplats, med

mina kollegor och min chef. Och med de underbara kunderna som förgyller mina dagar.

ODETTE ÄR EN stor humanist och har alltid arbetat med människor. I stort sett varje dag går hon hem från jobbet med ett lätt hjärta, glad och nöjd med dagens insats.

– Jag känner att jag kan bidra med något som faktiskt betyder något, som att ha tröstat någon som varit ledsen, hjälpt någon att komma till ro. Fått höra

”Jag känner att jag kan bidra med något som faktiskt betyder något.”

Omsorgshjältar – ett nytt sätt att uppmärksamma medarbetare som gör skillnad

Från och med i år har Attendo bestämt att uppmärksamma några av de medarbetare som i sin yrkesroll gör något alldeles extra. De som prövar nya arbetssätt, som har en särskild förmåga att lyfta omsorgen eller vara en förebild för andra. De som är Attendos främsta omsorgshjältar.

SÅ UTSES ATTENDOS OMSORGSHJÄLTAR

- Våren 2020 inbjöds samtliga medarbetare att nominera någon av sina kollegor till omsorgshjälte. Totalt kom runt 150 nomineringar in.
- Attendos tretton regioner utsåg i maj/juni sin regionala omsorgshjälte. Det är dem du träffar i detta magasin.
- Under senhösten kan medarbetare rösta fram Årets omsorgshjälte i medarbetarappen Appendo.
- Årets omsorgshjälte tillkännages under Attendos värderingsvecka i december 2020.

CHARLOTTE DIMMING är intern kommunikationschef och den som lett projektet med omsorgshjältar på Attendo.

– Vi har länge arbetat med att ge medarbetarna de bästa förutsättningarna att göra ett bra jobb. Vi har systematiserat vårt kvalitetsarbete, skapat smarta hjälpmedel och utvecklat arbetssätt som ska garantera en hög lägstannivå. Nu vill vi också lägga större fokus på att synliggöra och hylla våra medarbetare för det fantastiska arbete de bidrar med.

Arbetet med att utse omsorgshjältar har involverat alla Attendos medarbetare och regioner, som under

våren varit med och nominerat varsin regional omsorgshjälte. Förutom att du kan läsa om dem i det här magasinet, så har de också belönats med ett personligt utbildningsstipendium.

Under november deltog samtliga medarbetare i en omröstning för att utse Årets omsorgshjälte för hela Attendo. Vinnaren aviseras i samband med att detta magasin ges ut.

– Det ska vi uppmärksamma med pompa och ståt. Även om alla är värdiga vinnare, så är det förstås något alldeles extra att bli utvald av alla sina kollegor, säger Charlotte. •

kollegornas skratt omkring mig. Jag försöker alltid göra det jag ska och sen lite till. Jag tror att jag är rätt bra på att läsa av och bemöta människor, säger hon.

Innan hon började jobba inom äldreomsorgen tyckte hon att det var nästan chockerande att man i Sverige ”lämnar bort” sina älskade gamla föräldrar till främlingar. I Rwanda finns ingen äldreomsorg utan man tar hand om sina släktingar när de blir gamla. Ofta är det kvinnorna som får dra det tyngsta lasset. Självklart får det kon-

sekvenser, praktiska och ekonomiska. Inte sällan måste någon sluta jobba.

– Herregud, så bra det är med äldreomsorg, det är en fantastisk möjlighet vi har i Sverige. När jag blir gammal vill jag bo på ett härligt äldreboende med mycket aktiviteter, god mat och nya vänner, där jag har en egen liten lägenhet dit jag kan dra mig undan när jag vill. Jag hoppas att mina barn tittar in och hälsar på ofta, men de ska inte sköta om mig. Jag vill att de ska ha ett eget liv. •

En dag med Alain PÅ ATTENDO VÅRDBO I NORRTÄLJE: "VI ÄR EN FAMILJ"

INGEN SKA KÄNNA SIG UTANFÖR NÄR **ALAIN IRATANGA** ÄR PÅ PLATS. "JAG JOBBAR HELA TIDEN FÖR ATT FÅ MED ALLA PÅ NÅGON AKTIVITET." OCH HAN VET PRECIS VILKA SOM ÄR MORGONPIGGA OCH VILKA SOM VILL SOVA LITE LÄNGRE. FÖLJ MED PÅ EN DAG MED FRÅGESPORTER, ÄPPELKAKA OCH SITTYMPA.

Text: Charlotte Dimming • Foto: Anders G Warne

07:00

Jag promenerar alltid till jobbet och får då en stund att tänka igenom arbetsdagen. När jag kommer fram är jag full av energi och tar itu med morgonrutinerna på avdelningen. Jag vet precis vilka som vill sova lite längre och vilka som är morgonpigga och sugna på frukost. Det är en mysig stund med väckning och att få alla redo för dagen.

10:15

Efter frukosten är det alltid några som vill gå tillbaka till rummet. Jag går gärna med en stund. Det känns fint att sitta ner och prata igenom dagen. Hur är vädret? Kanske skulle det vara skönt med en promenad? När frukosten är avdukad brukar vi medarbetare ta en fika och prata lite. Idag blir det promenad med några boende och ett annat gäng ordnar med sittgympa i allrummet.

12:30

Det börjar dofta gott på avdelningen och då vet man att lunchen snart är klar. Vi delar gärna upp de boende i två sittningar för att de som behöver lite extra hjälp ska få det. Vi lägger mycket krut på maten som vi lagar själva. Lunchen är kanske den viktigaste måltiden och den avslutas alltid med efterrätt.

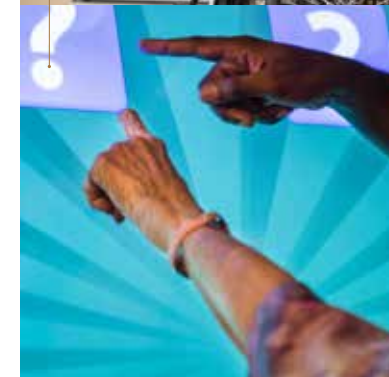
14:30

På eftermiddagen är det ofta en eller flera aktiviteter inplanerade. Vi gör gärna saker som bidrar till gemenskap, det kan vara musikstund, pyssel eller handarbete. Vi har också en stor padda där vi spelar frågesport eller memory. Under tiden hör man lite skrammel och skratt från köket, det bakas till kaffet och just idag doftar det äppelkaka. Jag jobbar hela tiden för att få med alla på någon aktivitet, jag ser ju att de flesta mår så bra av det. Men allt behöver inte göras i grupp utan jag ser till att alla får egen tid också. Vi är ju lite av en familj och då ska ingen känna sig utanför.

16:00

Det är snart middagsdags och några sitter i allrummet och småpratar om vilka platser de bott på tidigare i livet. Min kollega kommer ut med en flaska bubbel och några glas. "Ska vi inte ha något gott före maten? Det är ju fredag ändå." Min arbetsdag börjar gå mot sitt slut. Jag tar några minuter framför datorn och skriver klart en aktivitetsplan för nästa vecka. Innan jag går säger jag hej då till alla mina vänner. •

GERHARD, 89,
OCH CAROLINA, 25,
HAR FUNNIT
VARANDRA:

”Vi är som två goda vänner”

NÄR **GERHARD ANDERSSON** FÖRLORADE SIN HUSTRU ULLA I CANCER FÖRÄNDRADES LIVET. MEN TACK VARE STÖDET FRÅN **CAROLINA HEDLÉN** OCH ATTENDOS HEMTJÄNST I VÄSTERÅS HAR HAN INTE BARA FÅTT RÄTSDA PÅ TILLVARON – UTAN OCKSÅ EN NY BÄSTA KOMPIS.

Text: Stefan Svanström • Foto: Daniel Stigefelt

GERHARD ANDERSSON tar emot hemma i familjevidlan i Västerås, där han det senaste året tillbringat det mesta av sin tid. Förutom corona har ett krånglande ben gjort att det blivit allt färre tillfällen att gå ut.

– Ja, det är inte samma spring i benen längre. Det blir lätt att de viker sig, så man får anpassa tillvaron efter det, säger han med ett finurligt leende.

När hustrun Ulla för sju år sedan förlorade kampen mot cancer miste Gerhard inte bara sin livskamrat.

Många av vardagsbestyren blev också eftersatta. Kommunen beviljade då hemtjänst som ett extra stöd.

Till en början handlade det om matlådor som kördes ut några gånger i veckan. Men de senaste åren har insatserna vuxit till att omfatta två besök om dagen, med allt från städ och tvätt till personlig hygien, matinköp och matlagning på plats i hemmet.

Den som vanligtvis kommer på besök är Carolina Hedlén, 25 år. Hon och Gerhard fick snabbt en nära kontakt, och träffas nu nästan dagligen.

– Hon är här nästan jämt. Utom ▶

”Hon är en riktig hårding, börjar Gerhard men spricker snart upp i ett leende. Nä, skämt åsido. Hon är toppen.”

CAROLINA HEDLÉN:
ÅLDER: 25 år
BOR: I lägenhet i Västerås
FAMILJ: Sambo, hund samt mamma, pappa och storebror.
INTRESSEN: Spela instrument, leka med hundvalpen Lexi.

GERHARD ANDERSSON:
ÅLDER: 89 år (fyller 90 i januari 2021)
BOR: Villa i Västerås
FAMILJ: Barnen Per J Andersson och Anna Hjelm med barn och barnbarn
KARRIÄR: Reporter och nattredaktör på bl a VLT och Bohuslänningen
INTRESSEN: Film – gillar allt av Ingmar Bergman, som han följt i karriären.
RELATION TILL ATTENDO: Kund i hemtjänsten sedan 7 år tillbaka.

Carolina ska börja studera och bara jobba var tredje helg. ”Det blir ett helvete, men hon har lovat att hälsa på mig. Och Tony är en fullt godkänd ersättare.”

– Nej, skämt åsido, hon är toppen. Det är en rar och trevlig tjej, jag trivs jättebra med henne. Och så har hon så fin humor. Vi har väldigt kul tillsammans.

Idag är hon en fast punkt i tillvaron, och

någon som Gerhard ser fram emot att träffa.

– Hon är jätteviktig för mig, vi är som två goda vänner.

Att äldreomsorgen ibland får kritik har han noterat. Men själv har han bara positiva upplevelser.

– Jag är oerhört nöjd med både kommunen och Attendo, det måste jag säga. Men mest nöjd är jag så klart med Carolina, avslutar Gerhard.●

på helgerna och när hon har ledigt. Men det unnar jag henne så gärna.

Tillsammans har de hittat på många saker utöver bestyren i hemmet. De försöker få tid för allt från promenader till att gå på stan, gå ut och äta eller handla. De har till och med varit och sett flera biofilmer – ett av Gerhard's stora intressen.

– Jag har läst filmhistoria och samlat många böcker om film. Under mina år som journalist blev det också en hel del filmrecensioner.

Att det skulle bli journalistik var långt ifrån självklart. Pappa jobbade på järnverk och Gerhard gick först i samma fotspår. Parallellt med jobb på godsmottagningen på ASEA skrev han på kvällarna för VLT. Fram till en dag då han fick ett samtal med erbjudande

om att bli journalist på heltid i Hallstahammar.

– Då hade jag redan träffat Ulla, och hon stöttade mig till 100 procent i det beslutet.

Efter några flyttar hamnade familjen åter i Västerås. Nu är barnen Per och Anna sedan länge utflugna, med egna barn och barnbarn i Stockholm respektive Göteborg. Hemtjänsten är det som får vardagen att fungera.

Trots tilltagande ålder och begränsad rörlighet har Gerhard en spjuveraktighet kvar i blicken. Inte minst när vi pratar om Carolina och vad hon betyder.

– Hon är en riktig hårding, börjar Gerhard men spricker snart upp i ett leende.

OMSORGSHJÄLTEN LENA ANDERSSON,
PÅ ATTENDO NYSÄTTRAVÄGEN:

”Jag har blivit ödmjuk”

SOM MEDARBETARE PÅ EN GRUPPBOSTAD FÖR PERSONER MED PRADER-WILLIS SYNDROM, PWS, VET MAN ALDRIG HUR DAGEN BLIR. **LENA ANDERSSON** ÄR UNDERSKÖTERSKA OCH BITRÄDANDE VERKSAMHETSCHEF PÅ ATTENDO NYSÄTTRAVÄGEN I SÖDERTÄLJE, EN AV SVERIGES FÅ GRUPPBOSTÄDER INOM PWS.

Text: Charlotte Dimming • Foto: Unsplash

PERSONER SOM FÖDS med PWS har rubbningar i de centra som reglerar sömn, stress och kroppstemperatur. Men framförallt påverkar PWS ämnesomsättningen och många med syndromet har ett tvångsmässigt förhållande till mat.

– Att vara konstant hungrig och aldrig känna att man ätit klart är typiskt för personer med PWS. Ibland räcker det med att höra den välkända melodin från glassbilen för att trigga igång stress hos de som bor här, berättar Lena.

Mycket energi går åt till att hitta sätt att få tag i något ätbart men medarbetarna är medvetna om hur de ska arbeta för att avleda de boende och undvika onödigt frustration.

– Vi jobbar metodiskt och har ganska inrutade dagar med olika aktiviteter för att skingra tankarna på ätande. All mat förvaras i låsta skåp och matlagning sker på natten för att undvika att de boende blir frestade och frustrerade av dofterna, säger Lena och fortsätter:

– Oftast är det utanför gruppbo-staden som problemen blir tydliga. Det finns knappt några sociala ytor i samhället som inte erbjuder godis, mat eller glass. För någon med PWS är det extremt jobbigt och skapar en enorm stress.

Tydlighet och förutsägbarhet är a och o när man arbetar med personer med PWS, särskilt när det handlar om mathållning.

– Självklart har vi stort fokus på helheten runt måltiden och är noga med mattider och pryddig dukning för att skapa lugn och ro. Vi

arbetar nära dietister som utformar individuella matlistor där det står exakt vad och hur mycket varje person ska äta, nästan på grammet.

Lena vet vad hon pratar om, hon har arbetat med personer med PWS i 22 år. Först på gruppboenden Ljusnevägen och sedan på Nysättravägen som hon var med och startade upp 2016. Att hon började arbeta på gruppboendet beskriver hon som en slump och kom sig av att hon sökte ett extraarbete under studietiden.

– Jag har lärt mig så otroligt mycket och blivit väldigt ödmjuk inför människors olikheter, säger hon.

PWS ÄR EN OVANLIG diagnos med ungefär 500 drabbade i Sverige. På Attendo finns en stor del av den samlade expertisen på PWS i Sverige och sedan några år samarbetar Attendo och Karolinska institutet för att hitta nya vägar att behandla syndromet på.

– Vi har kontakt med läkare, forskare och dietister för att kunna dela med oss av vår kompetens och våra erfarenheter. De studerar samspillet mellan fysisk miljö, kost och läkemedel för att hitta nya och

bättre behandlingar, säger hon.

Lena vill gärna att fler ska få upp ögonen för den här typen av ovanliga syndrom. Att hitta fungerande arbetssätt och metoder har stor betydelse för att fler ska kunna leva ett bra liv.

– Visst finns det vissa aspekter av syndromet som man måste lära sig att hantera, till exempel att humöret kan slå över ibland. Men för det mesta är det otroligt roligt och utvecklande att arbeta här, säger hon. ●

OM PRADER-WILLIS SYNDROM:

”PWS” är en medfödd kromosomavvikelse som påverkar de hormoner som styr bland annat mättnadskänsla och muskelmassa, men även mycket annat. Till syndromet hör också autistiska drag, känslomässig labilitet och i vissa fall tvångshandlingar och självdestruktiva beteenden. Det finns omkring 500 personer med PWS i Sverige.

LENA ANDERSSON:
ÅLDER: 49 år
ERFARENHET OCH UTBILDNING: Undersköterska i botten och 22 års erfarenhet av arbete med PWS.
FRITID: Ålskar att resa. Allra helst österut mot Kazakstan och andra delar av Kaukasien som har en fascinerande kultur.

DENNIS GUSTAFSSON PÅ
ATTENDO LOTSEN I GÖTEBORG:

”Trädgård och odling väcker minnen till liv”

DENNIS ÄLSKAR TRÄDGÅRDAR och det var faktiskt hans intresse för odling och trädgård som ledde in honom på jobbet på Attendo Lotsen. Han arbetade extra på Attendo samtidigt som han pluggade till trädgårdsmästare och efter utbildningen valde han att satsa på att jobba i äldreomsorgen.

– Jag upptäckte hur roligt det är att jobba med äldre och i mångt och mycket kan jag kombinera det med mitt intresse för trädgårdar när jag arbetar här, säger han.

Dennis är aktivitetsansvarig och trivs som fisken i vattnet med det arbetet. Med sitt starka intresse för odling och trädgård vill han inspirera fler äldre till att förundras av allt som kan växa och blomma.

– Många äldre har egna erfarenheter av odling och att väcka det intresset på nytt är riktigt häftigt. När det är dags att skörda tomat, dill eller sallat känns det som att något väcks till liv, särskilt bland personer med demens.

Han märker att många äldre inte bara blir stimulerade för stunden av aktiviteter. Hela dagen blir bättre av att vara sysselsatt.

– Det är flera gånger som jag märkt att de äldre blir uppgiggade av det vi hittar på, de äter ordentligt och håller sig vakna under dagen. Det är ju inte så konstigt egentligen, om hjärnan och

kroppen får stimulans mår man bättre, säger han.

Dennis ger ett lugnt och tryggt intryck och säger själv att han känner sig uppskattad av både kunder och närstående. Coronakrisen har gett honom ett nytt perspektiv på hur viktiga närstående är i omsorgen.

– Närstående har inte kunnat komma på besök och då har vi medarbetare blivit en viktig länk mellan kunderna och deras närmaste. Vi är många som känt ett extra ansvar att skapa trygghet och verkligen finnas till hands för de äldre under den här tiden och det ger närstående ett lugn, säger han.

DENNIS HAR ETT stort intresse för musik och har tidigare spelat gitarr i ett band. Han spelar gärna musik för de boende och det brukar uppskattas. Han har också ett starkt band till naturen och älskar att vandra och promenera. Men hans stora passion är ändå odling och han drömmer om att en dag ha en trädgård där han kan producera egen mat för att bli självförsörjande.

– Jag skulle vilja odla mer mat och på så vis kunna leva lite enklare. Än så länge får jag nöja mig med att ha tillgång till mammas trädgård, säger han. ●

Mozarts husse gillar att promenera.

ELS-MARIE PALM PÅ ATTENDO VIKINGSTAD: ”MAN MÅSTE SE TILL HELHETEN”

ELS-MARIE BÖRjade sin yrkesbana på sjukhus i mitten av 1970-talet, men hon var inte helt nöjd där. Hon längtade efter att få bygga mer varaktiga relationer med vårdtagarna och ville jobba med äldreomsorg. Så småningom sökte hon sig till hemtjänsten i Vikingstad, en arbetsplats hon varit trogen i snart 30 år.

– Det är härligt att vara så länge på ett ställe. Jag känner alla och kan alla rutiner. Jag har nog haft femtusen chefer genom åren, skojar hon.

– Dessutom är jag uppvuxen i trakten vilket gör att jag verkligen känner mig hemma här.

Det märks att Els-Marie trivs med det hon gör. Hennes engagemang hörs i rösterna och hon återkommer gärna till hur viktigt det är att bygga förhållande relationer så att kunderna känner sig trygga och bekräftade.

– Att få träffa äldre varje dag är en ynnest. Jag har fått så mycket

med mig från alla samtal och berättelser genom åren. För mig är det jätteviktigt att vara med ända till slutet och se till att den absolut sista tiden i livet blir så ljus och fin som det bara går.

Genom åren har hon haft hundratals kunder och många av dem har kommit henne nära. Det händer att hon går på begravingar när hon känt personen väl.

– Jag minns en dam som jag hade tillbringat mycket tid hos. När det blev dags för hennes begraving var de närstående så glada att jag kunde vara med och sa att jag nästan var som en del av familjen. Det kändes verkligen i hjärtat, berättar hon.

ELS-MARIE har ett stort intresse för omsorg och vill hela tiden utvecklas vidare i sitt yrke. Under årens lopp har hon bidragit till verksamhetens utveckling bland annat som kvalitetsansvarig, dokumentstödare och värderingscoach. 2014 utbildade hon sig till specialistundersköterska med inriktning mot palliativ vård och tillsammans med en kollega tog hon fram ett informationshäfte om livets slutskede som de delade ut till närstående.

– Det blev väldigt uppskattat. Det känns viktigt att kunna dela med sig av kunskapen till närstående som ofta inte vet vad som händer i livets slutskede. Att samla det i ett häfte är ett bra sätt för närstående men även medarbetare att i lugn och ro få till sig informationen.

Els-Marie är noga med detaljerna när hon arbetar. Hon vill att kunden ska känna att man är genuint engagerad och anstränger sig varje gång.

– Vissa kanske tycker att det är lite fånigt men det har stor betydelse att man viker tvätten på rätt sätt och inte slarvar med damning när man städar. Det är det lilla extra som räknas och som gör att folk får förtroende för dig. ●

FOTO: UNSPLASH, PRIVAT

GANIMETE
"GANE"
DIBRANI
PÅ ATTENDO
BERGALIDEN I
HELSINGBORG:

"Jag får så otroligt mycket tillbaka"

”Varje dag ska vara speciell för våra kunder”

REDAN NÄR Ganimete Dibrani, eller Gane som hon kallas, var tio år visste hon att hon ville jobba med äldre. Hon har alltid gillat att hjälpa andra, stötta och bidra till att andra mår bra. Sedan 2009 arbetar hon på Attendo i Helsingborg, tidigare inom hemtjänsten och sedan ett par år på äldreboendet Attendo Bergaliden. Hon har haft olika roller genom åren, som kvalitetssamordnare och planeringsledare, men det är som aktivitetsutvecklare hon verkligen hittat hem.

– Jag älskar mitt jobb och brinner för att skapa en trevlig och innehållsrik dag för kunderna. Man får så otroligt mycket tillbaka, säger hon och skrattar.

Sedan Gane tog över aktiviteterna har det varit drag under galoscherna på Bergaliden. Förutom alla aktiviteter som hon hittar på i huset – som gympa, odling i trädgården, promenadgrupper och fredagsfika – har hon inlett samarbete med olika aktörer i Helsingborg. Hon bjuder gärna in barn från skola och förskola som kommer förbi och sjunger eller pysslar med de boende. För ett par år sedan tog Gane kontakt med det lokala kulturhuset Dunkers i Helsingborg och sedan dess kommer en pianist som spelar och sjunger tillsammans med de boende. Hon har även kontakt med den lokala kyrkan och med Röda Korset som tillhandahåller särskilda cyklar att göra utflykter med.

– Jag tänker ofta på vad vi ska hitta på framöver och självklart är kunderna

med och tycker till. Jag vill bidra till att göra varje dag speciell för våra kunder, säger hon.

Gane har nya idéer hela tiden och när hon inte är upptagen med en aktivitet så gillar hon att umgås med de äldre, prata och pyssla om.

– Under våren med corona har jag varit extra uppmärksam på att finnas till hands och prata men också se till att de är snygga i håret och har fina naglar.

”Det går inte att ta miste på den energi och glöd som Gane har för sitt arbete”

DET GÅR INTE att ta miste på den energi och glöd som Gane har för sitt arbete. Att värna om de äldre och stötta dem för att de ska må bra är lite av ett kall för henne.

– Detta är deras sista tid i livet, då handlar det om att sprida glädje och

ha roligt tillsammans, säger hon. I mitt jobb är det ingen mening att göra saker halvhjärtat. Är inte hela hjärtat med kan man lika gärna söka sig till ett annat jobb.

De som känner Gane och har henne som kollega är knappast förvånade att det blev just hon som fick utmärkelsen Regionens omsorgshjälte. Hennes entusiasm och utstrålning gör intryck på alla hon möter.

– Vilken fantastisk ära att bli omsorgshjälte! Jag blev helt mållös när min chef överraskade mig med beskedet. Det känns roligt för mig men jag vill även nämna alla som arbetar på Bergaliden, vi är ju ett team och gör arbetet tillsammans. ●

CAMILLA FRÖJD PÅ ATTENDO LYCKLIGA GATAN, KÄVLINGE:

”Nyckeln är att hitta nya lösningar för att nå fram”

FÖR TRE ÅR sedan gjorde Camilla slag i saken. Efter att ha levt hela sitt 47-åriga liv i Gävle bröt hon upp, sa upp lägenheten och tog med sig flytt-lasset till Skåne för att flytta ihop med sin stora kärlek. Det är ett beslut hon inte ångrar även om hon ofta saknar både vänner och familj i Gävle.

– Jag är gävlebo i själ och hjärta men jag måste säga att jag börjar gilla Skåne. Och så har jag fått ett kanon-jobb här, säger hon.

Camilla jobbade tidigare på Attendo Pukslagarvägen i Gävle där hon trivdes mycket bra. När det blev dags för flytt hoppades hon att det skulle finnas en öppning inom företaget i Skåne. Efter ett par månader öppnade Attendo ett nytt äldreboende i Kävlinge, utanför Lund och Camilla blev en av de första medarbetarna.

– Det var en lyckträff att komma till Lyckliga gatan. Jag började jobba på demensavdelningen, precis där jag vill vara, säger hon.

Camilla har över 30 års erfarenhet av äldreomsorg och har alltid känt att det är i demensomsorg hon har sitt hjärta. Hon har en drivkraft i att hela tiden hitta nya metoder eftersom hon vet att det finns sätt att nå även de som har långt framskriden demenssjukdom.

– Att jobba med demens handlar om att vara närvarande och hitta ett lugn, men du måste samtidigt vara kreativ och hitta nya lösningar för att

nå fram. Det är det som gör arbetet så roligt, man testar även sina egna förmågor, säger hon och tillägger: – Att lyckas bygga en bro till en demenssjuk är ganska häftigt, att få vara med när det plötsligt glimrar till i ögonen.

PÅ LYCKLIGA GATAN har Camilla börjat utveckla nya sätt att arbeta med tydliggörande pedagogik för att nå demenssjuka. Efter en kontakt med Louise Ardoris på Attendo Nimbus (se sid 48-49), fick Camilla ny inspiration. – Inom LSS använder man tecknade

bilder för att stötta kommunikationen. Om de pekar på en bild på en kaffekopp kan det betyda att de vill fika. En bild på en tandborste visar att det är dags för munhygien, till exempel.

Camilla har testat ett liknande arbetssätt på sin avdelning och sett att det fungerar.

– När en av mina kunder plötsligt började peka på bilder av vad han ville ha till frukost fick jag gåshud. Äntligen hade vi hittat ett sätt för honom att uttrycka det han ville. Det var en seger eftersom han har svårigheter med talet.

Att Camilla är uppskattad på jobbet råder det inget tvivel om – ändå kom utmärkelsen omsorgshjälte i regionen helt oväntat för henne:

– Jag blev otroligt glad och smickrad. Jag som inte brukar skryta postade det faktiskt på Facebook, jag ville att alla skulle få se det. ●

LOVELYN BUKING PÅ ATTENDO SÖDERGÅRDEN, VÄSTERÅS:

”HÄR HAR JAG CHANSEN ATT LÄRA KÄNNA KUNDERNA”

LOVELYN ÄR ursprungligen från Filippinerna och kom till Sverige 2015 i samband med att Attendo sökte fler sjuksköterskor till äldreomsorgen. Hon är utbildad sjuksköterska och har erfarenhet av arbete på sjukhus både i Filippinerna och Saudiarabien. När hon fick erbjudande från Attendo om att komma till Sverige och arbeta i äldreomsorgen tyckte hon det lät intressant och ville prova.

– Det var jättespännande att få den chansen. Jag hade knappt hört talas om Sverige förut. Jag undrade förstås om jag skulle jag klara av det. Det var svårt med svenska språket och i början fick vi ägna mycket tid åt att plugga, säger hon.

Efter snart fem år har hon vant sig vid kallt väder och tysta gator i Sverige. Även om hon uppskattar lugnet och tryggheten kan hon sakna bullret och värmen hemifrån. Och sin mamma och syster som är kvar hemma i Filippinerna.

– Vi pratar förstärkt ofta men det är inte samma sak som att ses, säger hon.

Lovelyn träffade sin blivande man på sjuksköterskeutbildningen. Han arbetade tidigare i Finland men nu har båda funnit sig väl till rätta i Sverige, närmare bestämt i Västerås.

– Nu inser jag hur bra det är att bo i Västerås. Det är mysigt i en mindre stad och så har jag nära till mina vänner från Filippinerna. Dessutom känns det som en bra stad när man fått barn,

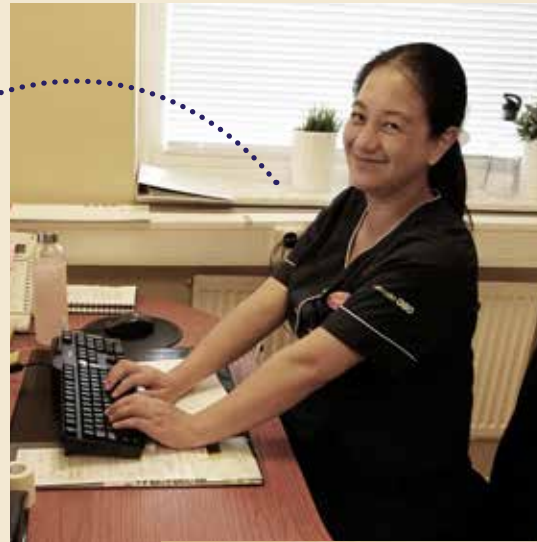
säger Lovelyn som blev mamma för första gången i september.

LOVELYN TYCKER att det är stor skillnad att vara sjuksköterska i äldreomsorgen jämfört med att arbeta på sjukhus. Att ha rollen som sjuksköterska ger en intressant inblick i kundens hälsa och hon uppskattar att kunna följa varje kund i lugn och ro över tid.

– Här har jag chans att lära känna kunderna, det är en stor trygghet för dem och intressant för mig. På sjukhus händer hela tiden något nytt och man hinner inte riktigt bygga upp relationerna. Det är stressigt på ett annat sätt, säger hon.

Våren 2020 var en tuff tid för alla

FOTO: PÅLLE ARELUND

Lovelyn blev mamma för första gången i september.

som arbetar inom omsorgen och för Lovelyn och teamet på Attendo Tjugagården var oron stor för hur det skulle gå för kunderna när coronan slog till. Som sjuksköterska hade Lovelyn en framträdande roll i arbetet med att hålla smittan borta från verksamheten.

– Det var en tuff tid i våras, framför allt var det jobbigt att hantera oron för våra kunder. Vi var väldigt noga med att tidigt utbilda alla i basala hygienrutiner och se till att alla förstod allvaret med smittan, säger hon.

Lovelyn har fått mycket beröm och uppskattning för sin professionella hantering av kunder och närstående under den akuta fasen av coronakrisen. Hennes skickliga agerande var en av anledningarna till att hon blev utsedd till regionens omsorgshjälte.

– Jag är nog ganska lugn som person, sedan är det förstås roligt om det jag bidrar med uppskattas. Men jag hade aldrig förväntat mig att jag skulle bli omsorgshjälte. Det känns fantastiskt, säger hon. ●

FOTO: PRIVAT, ATTENDO

LISE-LOTTE HAGLUND PÅ ATTENDO FISKEBÄCK OCH S:T JÖRGEN, GÖTEBORG:

”ATT KUNNA TA ALLA TYPER AV MÄNNISKOR ÄR A OCH O”

NÄR LISE-LOTTE var i övre tonåren arbetade hon i krogsvängen och prövade på att vara både kock och bartender under flera år. Det har hon haft stor nytta av det i sitt nuvarande arbete som aktivitets-samordnare på Attendos äldreboenden i Göteborg.

Jobbet passar Lise-Lotte som hand i handske. Att ansvara för att de äldre ska må bra i sin vardag är något hon känner väldigt starkt för.

– I restaurangbranschen lär man sig att ta folk och det har jag

haft stor nytta av. I min nuvarande roll handlar mycket om att lyssna in och se till att alla har det bra och får en omväxlande vardag. Att bara sitta av dagarna är inget liv och definitivt inget jag skulle vilja göra på min ålders höst, säger hon.

Lise-Lotte och kollegan Kristina ansvarar för planeringen av aktiviteter på flera av Attendos äldreboenden i Göteborg och det är ett ambitiöst program. En typisk dag börjar med en skön promenad efter frukosten där alla som vill är välkomna att gå med. Klockan 11 börjar ofta dagens första aktivitet som pågår fram till lunch och sedan är det eftermiddagsaktivitet klockan 14 som avslutas med gott eftermiddagsfika.

– När jag kommer till jobbet och går in i allrummet brukar jag föreslå att vi stänger av teven och hittar på något istället. Oftast är det något på schemat men det går också bra att sitta och prata, lösa korsord eller kanske ta fram ett spel.

Lise-Lotte har under sina tio år ordnat otaliga aktiviteter. Hon är känd för att vara påhittig och kreativ och hennes program består av allt från gympa och tipspromenader till hattparader, konstvernissager och bingo. Hon är själv intresserad av måleri och handarbete så det kan bli lite av det också. En viktig del av planeringen handlar om att involvera kunderna och få dem att delta i allt från idéer till att vara delaktig i själva aktiviteten. I höst kommer Lise-Lotte

att presentera ytterligare en ny idé som hon vill förverkliga, nämligen en egen tidning på boendet, som delvis ska produceras av de boende själva.

– Jag vet att det låter ambitiöst men det är fullt möjligt. Det finns så många intressanta

berättelser från svunna tider som bara de äldre kan förmedla. Jag vill gärna att det ska finnas en sida där de boende får ge ris och ros till oss. Kanske ett bra sätt för oss att få konstruktiv kritik och bli bättre på det vi gör.

Lise-Lotte understryker att de äldre mår bättre av att vara igång på dagarna. Det är särskilt viktigt för de som lider av en demenssjukdom och lätt blir oroliga av att vara understimulerade.

– Jag har kollat med nattpersonalen för att få veta hur det står till med nattsömnen för de som är aktiva på dagarna. Kanske inte helt vetenskapligt, men jag tycker att det märks att man sover gott om man håller i gång, det gäller inte minst de som har demens, säger hon. ●

HELENA JOHANSSON PÅ ATTENDO KULLEN, EKERÖ, STOCKHOLM:

”Det är en lyx att få vara med och bidra”

HELENA JOHANSSON har jobbat på Kullen i tolv år och de senaste åren har hon ägnat sin tid åt personer med demenssjukdom. Enligt henne själv är det där hon skapar störst värde.

– Du måste gå in i jobbet helt och hållet för att skapa den trygghet och närhet som är så viktig. Vissa personer kan vara svåra att hantera och du måste vara beredd på oväntade situationer hela tiden. Jag har blivit rätt bra på det.

Helena bestämde sig redan i tonåren för att hon ville arbeta med människor. Efter gymnasiet och några turer på olika jobb valde hon att söka sig till äldreomsorgen och till slut blev det en tjänst som undersköterska på Attendo Kullen på Ekerö utanför Stockholm.

Efter många år på Kullen har Helena blivit en trygg punkt för både boende och nya kollegor. Ibland har hon haft tankar på att byta arbetsplats ”för sakens skull” men sedan ändrat sig eftersom hon gillar den roll hon har och känner sig uppskattad.

”Du måste vara beredd på oväntade situationer hela tiden”

– Det är en fantastisk känsla att känna att man bidrar och gör stor skillnad på en arbetsplats, det är en lyx. Jag kommer särskilt ihåg en gång när jag hade varit borta från arbetet en längre tid. När jag kom tillbaka var jag helt inställd på att ingen skulle känna igen mig, men en av damerna sken upp när hon såg mig och utbrast ”Nämen, är du tillbaka nu”.

Jag blev så innerligt glad.

Helena är intresserad av att lära sig mer om demens och ser det som nästa steg i utvecklingen på arbetet. Att förstå olika typer av demenssjukdomar för att kunna bemöta varje person

utifrån det blir allt viktigare med en åldrande befolkning.

FÖR HENNE ÄR det en viktig hörnsten att utgå ifrån sig själv och tänka på hur man själv skulle vilja bli bemött på ålderns höst.

– Många äldre har det ganska jobbigt och tampas med ångest och oro. Jag vill att alla äldre ska ha det bra och må så bra det går medan man bor här. Vi

som arbetar med omsorg kan göra stor skillnad genom att sitta ned i lugn och ro, prata och visa att vi bryr oss.

Att bli utnämnd till omsorgshjälte i regionen var verkligen inget hon räknat med. Hon hade visserligen hört att hennes chef, Helene, hade nominerat henne men det tänkte hon inte så mycket på eftersom det finns så många skickliga kollegor i regionen. När sedan Helene och de andra kollegorna överraskade henne med diplom och blommor kom det som en chock.

– Jag började såklart gråta, det gör jag lätt när jag blir rörd. Det var verkligen ett fint erkännande som jag är stolt över, säger hon. ●

KARINA MOLIN PÅ ATTENDO HEMTJÄNST, GÄVLE:

40 ÅR I KUNDERNAS TJÄNST

I HELA FYRTIO ÅR har Karina bidragit till att kunderna i Gävles hemtjänst fått bästa tänkbara omsorg. För många låter fyra årtionden på samma arbetsplats som en evighet men det är knappast något Karina lägger särskilt stor vikt vid.

– Jag har alltid älskat mitt arbete och så länge det känns bra och jag kan göra nytta ser jag ingen anledning till att byta, säger hon.

Karina Molin bor i Sandviken men pendlar fem mil varje dag till Gävle. Under sina första år arbetade hon i kommunen men sedan tio år är det privata aktören som haft uppdraget och de senaste åren har Attendo varit hennes arbetsgivare.

– Jag trivs väldigt bra i Attendo. Det finns en tydlig struktur och ordning, vilket jag verkligen uppskattar eftersom det gör att man kan fokusera på det viktiga. Dessutom har jag en mycket bra och trevlig chef, säger hon.

För Karinas del har det blivit väldigt många möten med kunder under årens lopp. Flera har hon klickat extra bra med

och haft en nära relation till.

– Jag är nog mig själv rakt genom och försöker inte förstå mig. Det är viktigt att alltid vara tydlig och rak i kontakten med kunderna, det funkar i alla relationer. De brukar säga att det är ordning med mig och det tar jag som beröm.

Att arbeta inom hemtjänsten handlar mycket om att läsa av kundernas behov. Att kunna bidra även i perioder när kunden är svårt sjuk eller får palliativ vård, vård i livets slutskede, något som Karina har stor erfarenhet av.

– Jag är verkligen mån om att varje kund ska ha det så bra som möjligt. Det kan vara tungt och jag tänker på hur viktigt det är att få avsluta sitt liv på ett värdigt och fint sätt. Jag finns där för att lyssna och stötta så mycket jag kan.

Under åren i hemtjänsten har Karina lärt sig hur viktigt det är att även ha god kontakt med de närstående. De kommer ibland i skymundan och det tycker Karina är synd.

– Deras situation påverkas jättemycket om de känner oro eller har dåligt samvete

för sin närstående. Vi som jobbar i hemtjänsten kan underlätta genom att vara vänliga och tydliga med hur vi jobbar, då kommer tilliten på köpet.

Efter 40 år i hemtjänsten har Karina inte dragit ned på takten. Hennes dagar fylls av jobb och pendling och det är precis så hon vill ha det. Hon verkar inte ligga på latsidan när hon är ledig. Med fyra vuxna barn och nio barnbarn finns det alltid något att hjälpa till med.

– Jag är mycket mer en skoj-mormor än en bullmormor, skrattar hon. Jag älskar att leka och hitta på kul saker med mina barnbarn och det kommer jag kanske att ha ännu mer tid till framöver. ●

FOTO: PRIVAT, ATTENDO

ATTENDOS LEDSTJÄRNA

ATTENDOS VÄRDERINGAR SKA GENOMSYRA ALLT SOM SKER I HELA VERKSAMHETEN – I MÖTET MED KUNDER, NÄRSTÅENDE, VARANDRA OCH BESTÄLLARE. OCH VISST VISAR INNEHÅLLET I DET HÄR MAGASINET ATT VÄRDERINGSARBETET LEVER OCH TAS PÅ ALLVAR?

Värderingarna DRIVER ATTENDO FRAMÅT!

ATT HÅLLA ÅNGAN uppe i värderingsarbetet är något som Johanna Thunander Mårtensson, HR-specialist, och alla Attendos värderingscoacher brinner för.

Under varje värderingsvecka är det extra fokus på värderingarna: kompetens, engagemang och omtanke

– Under en hel vecka sker aktiviteter, stora som små, tillsammans med kunder och kollegor som påminner oss om att vårt arbete är viktigt och påverkar människors vardag och liv, säger Johanna.

Under veckan skapas utrymme för att

diskutera, lyssna och förstå vad värderingar egentligen betyder för var och en. På grund av corona har man i år tagit fram flera aktiviteter som fungerar lika bra digitalt som fysiskt.

– Eftersom varje verksamhet har sina unika förutsättningar har vi försökt ta fram aktiviteter som enkelt kan anpassas. Det är fritt fram att ta inspiration och skapa helt egna aktiviteter också.

Många medarbetare ser fram emot

värderingsveckan tror Johanna, medan det för nya kollegor är något nytt och spännande.

– Vi ser hur engagerade de regionala värderingscoacherna är så det känns extra roligt att värderingsveckan kunde bli av i år trots pandemin. ●

Häng med i nya Värderingsspelet

Attendo har länge haft ett gediget värderingsarbete och det har genom åren funnits många uppskattade verktyg för att underlätta arbetet. Nu har ett helt nytt redskap tagits fram: Värderingsspelet!

Det går ut på att man förflyttar sig med hjälp av spelpjäser runt en spelplan och får utmaningar längs vägen i form av frågekort.

– Vi kände att det var dags för något nytt och tillsammans med våra fantastiska regionala värderingscoacher spånade vi spelidéer. Några månader senare hade vi ett färdigt värderingsspel, säger Johanna Thunander Mårtensson, HR-specialist och fortsätter:

– Det bästa med spelet är att det är roligt

och hjälper oss i arbetet med att skapa samsyn för våra värderingar. Det blir en härlig mix av allvarliga diskussioner, kluriga frågor och skratt.

Det finns 200 kort att ta sig igenom, så ingen lär bli uttråkad av att spela flera gånger. Dessutom blir spelet helt annorlunda beroende på vem du spelar med.

Vem som vinner? Den som kommer först i mål förstås! Men – alla som är med vinner en kul stund med kollegor och ett värdefullt värderingsprat.

Vinnaren får också dra ett kort ur Pokalhögen och får då en utmaning som hela verksamheten kan delta i. ●

Nya värderingsspelet erbjuder både diskussion och skratt.

ÅRETS BÄSTA JULKALENDER

I ÅR KOMMER alla verksamheter att få Attendos alldeles egna julkalender. Bakom luckorna döljer sig små dagliga tips och uppdrag som hjälper oss att komma närmare varandra i vardagen.

Tanken är att kalendern ska sättas upp så att alla kan ta del av innehållet och uppdragen.

– Vi hoppas att det kan bli en trevlig stund när dagens lucka öppnas, säger Johanna Thunander Mårtensson, HR-specialist.

Du som vet vad som finns i kalendern – vilken är din favoritlucka?

– Min absoluta favorit är lucka 15 som ger möjlighet att lära känna både sina kollegor och sig själv lite bättre. Missa inte det datumet! ●

MALIN BÅNG, SJUKSKÖTERSKA LSS Varför valde du att bli sjuksköterska?

– Jag hade en dröm om att bli sjuksköterska redan på högstadiet. Det är så roligt att kunna hjälpa andra människor och göra skillnad. Ett yrke där man utvecklas varje dag och får lära sig nya saker.

Vilken är den största utmaningen inom ditt område?

– Att arbeta inom LSS är en otroligt rolig utmaning. För att skapa den bästa förutsättningen för våra kunder krävs ett gott teamwork tillsammans med all personal, HSL-team och chefer. Medarbetare och personer inom LSS ger mycket positiv energi vilket gör att våra arbetsdagar är fantastiskt roliga.

Vad gör en sjuksköterska inom LSS?

– Vi är omvårdnadsansvariga på olika gruppboendestäder. Det innebär handledning av personal, bedömningar på plats, fördelning av medicin och annat. Mycket av vår tid går till samverkan med vårdcentralens läkare samt kontakter inom psykiatri.

Malin Bång

MARITTA HJELM, DISTRIKTSKÖTERSKA HEMTJÄNSTEN Varför valde du att bli sjuksköterska?

– Som undersköterska kände jag stor tillfredsställelse i att hjälpa och stötta patienter i en utsatt situation och jag träffade många sjuksköterskor som är mina förebilder nu. Jag brinner för det goda mötet med individen och därför vidareutbildade jag mig till distriktsköterska.

Vad är den största utmaningen för dig?

– Att få till ett bra teamarbete med övrig personal runt kundens behov just när de behöver det som mest. Att ta tillvara mina kollegors erfarenheter och kompetens så att alla får plats att utvecklas och känna sig delaktiga. ●

Maritta Hjelm

”Utan sjuksköterskor stannar omsorgen”

SJUKSKÖTERSKOR UTGÖR GRUNDEN FÖR HÄLSA OCH VÄLMÅENDE I ÄLDREOMSORGEN. NÄR VÄRLDSHÄLSOORGANISATIONEN WHO UPPMÄRKSAMMADE SJUKSKÖTERSKANS ÅR, VAR ATTENDO INTE SENA ATT HÄNGA PÅ.

SÄLLAN HAR VÄL ett märkesår kommit så lägligt. Redan innan pandemin bröt ut beslutade världshälsoorganisationen WHO att 2020 skulle ägnas åt

att uppmärksamma världens sjuksköterskor och barnmorskor. Under pandemin har sjuksköterskor fått visa sin betydelse för de som insjuknat i covid-19, och för samhället i stort.

I Attendo har tillgången till kvalificerad vårdpersonal varit en nyckel till god hälso- och sjukvård under pandemin.

– Sjuksköterskorna har utgjort stommen i det värdefulla arbetet som gjorts ute på äldreboenden för att hålla nere smittspridningen och vårda de som insjuknat. De har i praktiken varit lokala omsorgshjältar i sina verksamheter, säger Attendos biträdande kvalitetschef Ani Aslan.

WHO beräknar att det fram till 2030 behövs 9 miljoner fler sjuksköterskor. Även i Sverige finns ett stort

behov av fler sjuksköterskor, inte minst i omsorgen.

– Det har länge varit brist på sjuksköterskor. Vi har jobbat med flera projekt för att få fler att vilja arbeta med vård i omsorgen. Bland annat har vi rekryterat medarbetare från Filippinerna som nu antingen arbetar som sjuksköterskor eller förbereder sig för att få sjuksköterskelegitimation, säger Lena Liepe, Attendos HR-chef.

MEDAN SJUKSKÖTERSKAN i världen oftast är en stödfunktion, jobbar omsorgens sjuksköterskor friare med ett större helhetsansvar. Det är sjuksköterskor som är sambandscentralen med vården på ett äldreboende. De har kontakten med behandlande läkare, bistår i att göra vårdbedömningar och medicinera utifrån aktuell ordination.

Sjuksköterskan är därför en lika viktig ”spindel i nätet” som verksamhetschefen.

– Sjuksköterskorna i Attendo gör en enorm insats för att förse våra kunder med dagliga sjukvårdsinsatser, och se till att det finns hälsoplaner som stöder den enskildes behov. Sjuksköterskans

Ani Aslan

ILLUSTRATION: ISTOCKPHOTO

FOTO: HANNAH HEDIN

TINA BJÖRKMAN,
INDIVID OCH FAMILJ,
STOCKHOLM:

”Varje nytt möte ger ny energi”

TINA ÄR FAMILJEHEMSKONSULENT OCH HJÄLPER FAMILJER ATT LYCKAS SOM ”STAND IN”-FÖRÄLDRA TILL ETT BARN ELLER EN UNGDOM SOM INTE KAN BO KVAR HEMMA. ”ATT HITTA EN STABIL FAMILJ ÄR IBLAND HELT AVGÖRANDE FÖR BARNETS FRAMTID OCH ATT HJÄLPA DEM KLARA AV JOBBET ÄR FANTASTISKT.”

TINA BÖRJADE SIN bana för ungefär 30 år sedan när hon som nyutexaminerad socionom började på socialtjänsten i Botkyrka. Här fick hon lära

sig att utreda och bedöma familjer och det har gett henne värdefull erfarenhet som hon har stor nytta av som familjehemskonsulent. Det blev ytterligare några år på socialtjänsten i Stockholms stad innan hon 2004 började arbeta som familjehemskonsulent på Barn & Ungdomsgruppen som sedermera övergick till Attendo. Hon trivs väldigt bra med att arbeta på fältet nära familjerna och menar att hennes långa erfarenhet har gjort henne mer ödmjuk inför uppgiften.

– För att lyckas som konsulent måste du lägga dina egna värderingar åt sidan och se vad familjen faktiskt kan bidra med. Handlar det om en ungdom som är i sin frigörelseprocess och ska knyta an till en helt ny familj kräver det något

helt annat än en treåring som har upplevt trauman i sin hemmiljö.

UNDER ÅREN har Tina arbetat med en mängd olika familjer. I varje nytt möte lär hon sig nya saker som ger ny energi.

– Jag tycker fortfarande att det är väldigt kul. Varje ny placering är en möjlighet att göra något ännu bättre, det är en fantastisk känsla, säger hon.

Under de senaste åren har Tina sett en större spridning av olika typer av familjer än den typiska kärnfamiljen i villa på landet. Numera kan ett familjehem vara en ensamstående kvinna eller man,

ett samkönat par eller en nybliven pensionär.

– Det är ju bra om familjehemmen återspeglar hur familjer ser ut i vårt samhälle, det bidrar till att vi bättre kan matcha barn med familjer, säger hon.

Oavsett familjestruktur är det viktigt att det finns en grundstabilitet hos de

personer som tar emot barn.

– Finns det trygghet och ett genuint intresse för barnet så räcker det långt. Familjer där föräldrarna har alltför stort fokus på sina egna karriärer eller sina egna hobbies är oftast inte idealiska men inget är svart eller vitt. Och engagemanget måste finnas där.

TINA KÄNNER STARKT för frågan om barnperspektivet inom socialtjänsten. BBIC (barnens behov i centrum) är en arbetsmodell som handlar om att utgå ifrån barnens perspektiv i alla delar av socialtjänstens arbete. Att alltid utgå från barnets behov är ibland lättare sagt än gjort och det blev tydligt i det uppmärksammade fallet med den familjehemsplacerade flickan som kallas Lilla hjärtat och som avled i början av 2020 efter att hennes biologiska föräldrar fick tillbaka vårdnaden.

– Jag som har ett starkt engagemang för frågan hade hoppats att barnets perspektiv skulle väga tyngre år 2020. Barnen har alltid rätt till sitt ursprung men måste samtidigt kunna skyddas från den som är förövre. Vi får aldrig glömma det. ●

”Finns det trygghet och ett genuint intresse för barnet så räcker det långt”

Det är Marias år i år

Sjuksköterskor som **Maria Tiits** har en central roll i attendos arbete med att säkra en god vård och skapa trygghet hos närstående och medarbetare. "Ledarskap var något jag lärde mig på vägen", berättar Maria.

Text: Charlotte Dimming • Foto: Andreas Lindemark

NÄR MARIA TIITS började som sjuksköterska på Attendo Lillgårdsvägen i Tunghuset söder om Stockholm för fem år sedan var det långt ifrån den välordnade verksamhet som det är idag. Verksamheten var visserligen helt nybyggd och fullt anpassad för modern äldreomsorg, men den inre strukturen skulle byggas upp från grunden med rutiner och riktlinjer för en säker vård.

Kunderna flyttade in i omgångar och vissa veckor kunde det komma tio nya kunder, alla i behov av vård och tillsyn.

– Jag och verksamhetschefen Marie jobbade nästan dygnet runt för att få ordning på alla delar. Det var lite galemt men också kul, vi gav oss attan på att vi skulle lyckas.

Marias fokus var i första hand på att bygga sjuksköterskeorganisationen med alla rutiner och riktlinjer på plats. Att jobba aktivt med att få omsorgspersonalen på banan var en viktig pusselbit.

– Jag fick verkligen testa min egen förmåga att organisera och leda arbetet och beta av bit efter bit för att få helheten att fungera. Ledarskap var något jag lärde mig på vägen.

MÅNADER AV INTENSIVT arbete gav resultat. Uppföljningarna från kommunen visade tydligt att allt fungerade väl och när en av kommunens verksamheter stängdes var det Lillgårdsvägen som fylldes på med nya kunder.

– Hos oss är kundernas hälsa i fokus. Det är det mest centrala men det kommer inte av sig självt – det förutsätter att alla medarbetare bär med sig det tänket.

Maria trivs i rollen att handla och fördela arbetsuppgifter till sina omsorgskollegor. Ett gott samarbete som bygger på förtroende är viktigt för att det ska fungera fullt ut.

– Jag kan ju inte vara i hela huset hela tiden så jag är verkligen glad att jag har

skickliga kollegor som har koll och kan rapportera till mig så fort de märker att någon blir plötsligt sämre. Det kan handla om att jag snabbt måste ta ett blodtryck, lägga om ett sår eller sätta dropp.

Maria återkommer ofta till sjuksköterskans centrala roll i äldreomsorgen. Arbetet är omväxlande och kräver att man ska kunna axla flera roller samtidigt.

– Det handlar i grunden om att se till helheten där det ingår att känna till kundens bakgrund och tidigare sjukdomshistoria. Det är först då jag som sjuksköterska kan göra en god bedömning om vilken vårdinsats som krävs och om läkare behöver tillkallas.

Något som Maria ibland tycker kommer i skymundan är relationen till närstående. Som sjuksköterska i äldreomsorgen vill Maria ha tät kontakt med dem för att kunna lugna och skapa trygghet.

– Ibland ringer jag bara för att berätta att allt är bra och så får man chansen att prata lite om allt möjligt. I min roll handlar det om att beskriva vad vi gör för att på så sätt bygga förtroende, säger hon.

De senaste månaderna har varit särskilt intensiva på Lillgårdsvägen. Precis som på andra äldreboenden har det mesta handlat om att arbeta preventivt för att till varje pris undvika att få in coronasmittan.

– I våras genomförde jag utbildningar i hygienrutiner och skyddsutrustning på löpande band. Alla skulle vara hundra procent uppdaterade och införstådda med våra rutiner, säger Maria och tillägger:

– Våra medarbetare har varit fantastiska och visat prov på både kompetens och uthållighet, vilket också bidragit till att vi klarat oss bra under den värsta coronakrisen. •

GLOBAL BRIST PÅ SJUKSKÖTERSKOR
Världshälsoorganisationen WHO har utsett 2020 till sjuksköterskans och barnmorskornas år för att uppmärksamma att utan dessa yrkesgrupper skulle ingen hälso- och sjukvård fungera.

Maria Tiits sätter kundernas hälsa i fokus.

”Hos oss är kundernas hälsa i fokus”

Tekniken SOM FÖRBÄTTRAR OMSORGEN

TEKNIKUTVECKLINGEN I SAMHÄLLET HAR ACCELERERAT DET SENASTE DECENNIET, INTE MINST TACK VARE SMARTA TELEFONER. ATTENDO DRAR NYTTA AV UTVECKLINGEN FÖR ATT FÖRBÄTTRA OMSORGEN.

Text: Stefan Svanström, Charlotte Dimming • Illustration: Istockphoto

DET FINNS EN rad förbättringar vi kan göra med hjälp av tekniken. Allt ifrån att förenkla planering och kommunikation, till smarta robotar och system som ökar tryggheten, säger Sandra Fernholm, tillförordnad chef för Attendos verksamhetsutveckling. Tillsammans med sina kollegor har hon det senaste året drivit flera projekt för att introducera ny teknik i omsorgen. Idag har Attendo tre

Hon tror att vi kommer att få se betydligt mer teknik i äldreomsorgen i framtiden. Exempelvis kan äldre förses med smarta klockor som mäter hälsostatus i realtid. Och sensorer kan känna av allt från fall till när någon lämnar sin lägenhet. Kombinerat med AI kan datorer rent av lära sig se mönster som förvarnar redan innan någon skadar sig allvarligt. – Det finns jättemånga bra idéer där ute, det som saknas är ett helhetstänk. När det väl finns på

”Med teknikens hjälp kan vi se till att så mycket som möjligt av omsorgstiden är tillsammans med våra kunder”

Sandra Fernholm

appar som medarbetare kan använda sig av för olika ändamål.

Sandra ser stora möjligheter att ge en bättre omsorg med hjälp av tekniken.

– Inget kan ersätta den mänskliga kontakten, den är grunden för att kunderna ska må bra och känna sig trygga. Men med teknikens hjälp kan vi se till att så mycket som möjligt av omsorgstiden är tillsammans med våra kunder, och inte läggs på exempelvis administration, natttillsyn eller transporter.

plats så kommer tekniken kunna ge många fördelar i omsorgen.

Andra användningsområden är att ge äldre och personer med funktionsnedsättning stöd som ökar självständigheten. Och kommunikationsmöjligheter för att överbrygga ensamhet.

– Just ensamhet är något som drabbar många äldre. Där finns mycket vi skulle kunna göra redan idag med webbkameror och uppkopplade aktiviteter. Det är ett viktigt nästa steg när vi vidareutvecklar våra appar för framtiden, avslutar Sandra. •

Tekniken underlättar redan idag, och kommer förenkla och förbättra mycket även framöver.

Attendo Nära SKAPAR NÄRKONTAKT PÅ DISTANS

MITT UNDER pandemin lanserade Attendo appen Nära. Tanken är att närstående ska kunna följa vardagen för nära och kära även på distans.

– Att introducera en app under coronakrisen för att ge en bild av det som händer hos oss kändes riktigt bra. Det var så att säga perfekt tajming, säger Yulia Felix, verksamhetschef på Attendo Hagalidsgården i Västerås, som var en av de första verksamheterna att få tillgång till appen Nära.

I appen finns dokumentation från vardagen utifrån de boendes perspektiv. Medarbetare tar foton eller filmar aktiviteter, delar måltidsmenyn eller skickar hälsningar direkt till närstående. Ett viktigt verktyg för att knyta närstående närmare Attendos verksamheter.

– Nära är ett viktigt steg i ambitionen att

bättre involvera, informera och engagera närstående och ge dem en inblick i verksamheten. Vi vill sprida de små och stora glädjestunderna som uppstår i vardagen, säger Josefin Valentin på Attendos huvudkontor som lett projektet.

Mottagandet av appen har genomgående varit positivt, även från medarbetare.

– Det skapar en positiv spiral när aktiviteter synliggörs för närstående, det inspirerar oss till att hela tiden hitta på nya aktiviteter, säger Asil Jadari, Nära-ansvarig på Attendo Lotsen i Göteborg. •

APPENDO – FÖR MER DELAKTIGHET OCH ENGAGEMANG

I SOMRAS INTRODUCERADES ett nytt verktyg för alla medarbetare i Attendo. Det är en app som heter Appendo och som ger medarbetarna en helt ny möjlighet att kommunicera med kollegorna samtidigt som den innehåller vissa utbildningar, nyheter och annan viktig information om jobbet.

Den kanske största vinsten med Appendo är att den förbättrar förutsättningarna för den dagliga kommunikationen i verksamheterna. Alla medarbetare hamnar i en grupp tillsammans med sina kollegor. I denna sociala grupp kan man posta inlägg eller gilla och kommentera varandras uppdateringar.

– Att kunna läsa om vad som händer på jobbet och se vad mina kollegor har lagt upp på den sociala väggen är kul och engagerande, säger Charlotte Dimming, intern kommunikationschef och projektledare för Appendo.

För många verksamhetschefer har Appendo blivit ett viktigt verktyg för att hålla ihop medarbetargruppen och skapa delaktighet. Helene Mårtensson är verksamhetschef på Attendo Nimbus i Lund och för henne och hennes medarbetare har appen haft stor betydelse.

– Som verksamhetschef för flera mindre enheter är det väldigt sällan alla medarbetare är samlade på samma gång. Appendo underlättar informationsflödet och det är enkelt och smidigt att nå ut till alla samtidigt.”

• Ett stort plus är också den sociala väggen där alla har möjlighet att skriva glada tillrop, vilket bidrar till en positiv stämning och känsla av samhörighet på arbetsplatsen, säger hon. •

Helene Mårtensson

MOBIL OMSORG GER KOLL PÅ INSATSERNA

MED APPEN Mobil Omsorg flyttade schemaläggning och koordinering av omsorgsinsatser häromåret in i medarbetarnas telefoner. Det ökar tryggheten – men ger också större flexibilitet att anpassa insatserna efter kundernas önskemål.

I appen listas insatserna som medarbetarna prickar av när de utförts. Det går lätt att få fram detaljer till närstående om vilka insatser som gjorts, vem som gjort dem och när. I appen finns också beskrivningar av hur kunden vill ha sina insatser, vilket gör det lättare för vikarier att fånga upp kundens önskemål.

Maja och Estella, två medarbetare på Attendo Flodinsgården i Västerås, är nöjda med det nya verktyget – även om det tog tid att vänja sig.

– Det förenklar enormt. Förut fick vi skriva in varje insats manuellt. Nu har vi full kontroll direkt i mobilen och kan ändra planerna utan att missa viktiga insatser, säger Maja, och får medhåll från Estella.

– Störst skillnad är det när någon är borta. Tidigare kunde det vara kaos, nu ser vikarierna direkt vad som måste göras och hur kunden vill ha sin omsorg. •

UPPDRAG:

Skydda de äldre!

När pandemin slog till mot Sverige i mars hamnade äldreomsorgen snabbt i fokus. Mitt i stormen stod Attendos vd Martin Tivéus och medicinskt ansvariga sjuksköterska Christina Mo. Uppdrag: att skydda Attendos 15 000 kunder från ett nytt, okänt men för äldre ytterst dödligt virus.

CHRISTINA MO MINNS det väl. De första artiklarna runt nyår. Rapporterna om nedstängda kinesiska städer. Ett nytt okänt coronavirus, som spreds – om än i liten skala.

– Jag är infektionssjuksköterska i grunden, så jag läste på och försökte förstå. När rapporterna om spridning började komma så började jag se över vår beredskap och uppdatera våra hygienrutiner.

Det var i början av februari. För Attendos vd Martin Tivéus dröjde det ytterligare någon vecka innan hotet blev tydligt.

– Det var på sportlovet, jag stod i skid-

”Använd intuition och nya lärdomar.”

liften och pratade med några av mina väl insatta läkarkontakter. De sa att situationen snabbt var på väg att förvärras, att vi om redan några veckor kunde ha en situation som i Italien. Då förstod jag att vi var illa ute, säger Martin.

Redan veckan därpå inrättades en tvärfunktionell krisorganisation i Attendo. Nästan samtidigt insjuknade den första kunden på ett boende i Stockholmsområdet. Martin vände sig åter till sina kontakter för råd.

– Jag frågade vad de skulle göra om de var chef för ett äldreboende. Svaret kom någon dag senare. Stäng för besök och kolla personalens hälsostatus varje dag.

Det var fredag den 6 mars. På måndag morgon skrevs nya rutiner; besöksstopp på alla Attendos äldreboenden och hälsokontroll på medarbetare

innan varje arbetspass. Beslutet rullades ut bara minuter efter att Folkhälsomyndigheten höjt sin riskbedömning till den högsta möjliga.

Åtgärderna gav viss effekt, men var ändå otillräckliga. Två veckor senare sågs en tilltagande smittspridning på flera boenden i Stockholmsområdet. För många medarbetare var det en mardröm. Smittan spreds, trots att man följde hygienrutiner och myndigheternas rekommendationer.

– Vi konstaterade att det förmodligen var medarbetare utan tydliga symtom som spred smitta. Jag kontaktade direkt ansvariga myndigheter, men fick ingen återkoppling. Då tog vi själva beslutet att höja skyddsnivån, och använda skyddsutrustning

Christina Mo och Martin Tivéus.

ATTENDOS LÄRDOMAR AV PANDEMIN:

1. Vänta inte på myndigheterna. Inhämta kunskap även från andra experter, och agera för att skydda.

2. Förbered för det värsta, hoppas på det bästa. Se till att ha egna lager med skyddsutrustning och kritiska förbrukningsvaror för att inte vara beroende av en eventuell ansträngd produktion och logistik.

3. Samla och dela dagligen relevant data med alla kritiska funktioner. Håll koll på utvecklingen.

4. Håll hög frekvens i krisledningsmöten och koordinera insatserna till där de behövs mest.

5. Dela information, och stäm av att den går fram.

6. Om det saknas kunskap – våga gå före och testa.

Smittspridningen avtog snabbt. I mitten av juli var samtliga verksamheter smittfria.

IDAG SITTER DE två med många lärdomar, både kring det egna agerandet, och hur myndigheterna skött sig. För Christinas del är den viktigaste lärdomen att involvera personer i olika funktioner och med olika kompetenser i beslutsfattandet. Men också att inte bara utgå från beprövad kunskap, utan även använda intuition och nya lärdomar.

– Vi visste väldigt lite om viruset, och många tvekade att agera utan bevis. Till slut kom vi fram till att det bästa var att alltid göra lite mer, så länge det inte var något som absolut avråddes av läkarorganisationer eller andra experter.

Martin ser för sin del en stor skillnad i hur de nordiska länderna agerat. Medan Norge, Danmark och Finland haft tydliga beslutskedjor, så präglades Sverige av senfärdighet och otydligt ansvar.

– Det var väldigt frustrerande. Vi satt ju med massa erfarenheter, men fick ingen respons från svenska myndigheter. I Finland blev vi uppkallade direkt till ministern, och jag skickade data från Stockholm till våra finska kollegor. Det blev vägledande för hur de skulle skydda sina äldreboenden i Finland, säger Martin Tivéus.

Under senhösten kom nya tecken på ökad smitta. Martin och Christina är väl medvetna om att läget snabbt kan förvärras.

– Vi har stor ödmjukhet inför att smittan är på väg tillbaka och hur fort det kan gå. Men vi

är väl förberedda med både expertis och utrustning för att klara en ny våg, avslutar Martin Tivéus. ●

Kreativitet som bröt isolering

FÖR ATT MOTVERKA SMITTSPRIDNINGEN INFÖRDE ATTENDO BESÖKSSTOPP PÅ ÄLDREBOENDEN DEN 11 MARS 2020. REGERINGEN INFÖRDE NATIONELLT BESÖKSFÖRBUD DEN 1 APRIL. SMITTSPRIDNINGEN AVTOG OCH DEN 1 OKTOBER HÄVDES BESÖKSFÖRBUDET FÖR LANDETS ÄLDREBOENDEN. DET INNEBAR EN STOR LÄTTNAD FÖR DE BOENDE OCH DERAS ANHÖRIGA.

Text: Makan Afshinnejad • Foto: Linda Wallberg, Unsplash

BESÖKSFÖRBUDET PÅ äldreboenden innebar en stor påfrestning för de boende. Isoleringen och frånvaron av besök från anhöriga ledde till att många äldre upplevde en ensamhet och en känsla av att vara bortglömd. Vår personal såg det och började fundera över hur man skulle kunna möjliggöra besök trots ett nationellt besöksförbud.

På Attendo Enhagsslingan i Täby tänkte man annorlunda. Boendet är ett livsstilsboende med Attendos koncept Utevistelse & Trädgård. Trädgården är stor och anpassad för aktiviteter av olika slag. Eldrin Khan är verksamhetschef och funderade länge över hur man kunde bryta isoleringen utan att behöva bryta mot lagen. Han tog inspiration från de italienska balkongkonserterna som fick stor spridning och spred glädje världen över under de värsta dagarna av pandemin.

– Mitt fokus var att skänka glädje i en svår tid och det gjorde vi. Att samtidigt behöva ta hänsyn till besöksförbudet var en utmaning. Men vi lyckades bryta isoleringen utan att bryta mot lagen, säger Eldrin Khan.

Vilka reaktioner har du fått efter konserten?

– Reaktionerna har varit fantastiska. Under konserten var intresset enormt från media. Alla större tidningar kom, radio och TV likaså. Jag har fått många kommentarer från närstående som tyckte att det var ett fint initiativ.

Fick balkongkonserten någon spridningseffekt?

– Absolut! Flera verksamheter i Attendofamiljen tog efter och jag såg även att andra aktörer fick inspiration. Det är roligt att en idé från oss fick så stor spridning.

Vad är dina tips för att anordna aktiviteter?

– Tänk inte så mycket – bara gör. Försök att identifiera större händelser under året och börja planera. Se till att få personalgruppen engagerad i aktiviteterna som ska äga rum på verksamheten. Det skapar en vi-känsla och för arbetet framåt på ett mycket mer effektivt sätt.

Balkongkonserten arrangerades i Enhagsslingans trädgård och de boende

Trubaduren Mikael Edfelt spelade sköna toner av Evert Taube på Attendo Enhagsslingan i Täby och det bjöds på snacks med bubbel.

Plexiglas-vägg hindrade smitta.

Man blir aldrig för gammal för FaceTime.

följde konserten via de gemensamma balkongerna och uteplatserna. Det var artisten och vispoeten Mikael Edfelt med trubadur som stod för underhållningen.

De kreativa lösningarna för att bryta isoleringen fortsatte under den tid då besöksförbudet rådde. På flera håll i landet satte verksamheterna upp plexiglas för att kunna ta emot besök på ett säkert sätt.

Samtal via FaceTime mellan närstående och boende, utomhusingympa, teaterföreställningar utomhus och brevväxlingar mellan anhöriga och boende är exempel på andra aktiviteter som var oerhört uppskattade. ●

Den 18 mars i år drog stormen in över Attendo Sabbatsbergsbyn. Då fick covid-19 fäste i verksamheten och utmanade flera avdelningar under ett par månader. I mitten av maj var boendet äntligen fritt från smitta.

Text: Annika Wickman • Foto: Annika Wickman, Soumyadip Sarkar/Unsplash

VERKSAMHETSCHEFEN Petra Lindhe befann sig nere i kulverten för att fixa i ordning ett litet personalgym den där dagen i mars när det fruktade telefonsamtalet från sjuksköterskan kom: Provsvarerna är positiva. Tre av era kunder har covid-19.

– Jag minns att jag släppte allt och med bultande hjärta sprang upp till den avdelning där de sjuka bodde för att samla medarbetarna och berätta, och tillsammans med läkaren lägga upp en plan för hur vi skulle hantera situationen. Självklart blev medarbetarna förskräckta och skrämda, både för kundernas och för sin egen del, berättar Petra.

Några medarbetare var oroliga och rädda för att arbeta på den smittade enheten, andra blev själva sjuka. Bara två av sju i personalen blev kvar på avdelningen, så Petra fick omedelbart försöka hitta medarbetare på andra avdelningar som var villiga att rycka in. En av dem var undersköterskan Mirja Ålund.

– Det var inga konstigheter för mig. Det är ju mitt jobb, mitt ansvar som vårdpersonal. Vi blev ett mycket tätt

gång som kastade oss in i en ny verklighet och gjorde allt vi kunde för kunderna och för varandra. Faktum är att det trots allt det svåra var en mycket speciell och spännande tid att arbeta i, säger Mirja.

DET BLEV EN tung vår då flera avdelningar på boendet fick in smitta. Sjukdomen följde inga kända mönster och på boendet kunde man inte ana vem som skulle få milda symptom och vem som skulle få svåra. Det var som ett lotteri. Även för de närstående var det en påfrestande tid, med besöksstopp och oro. Det blev många telefonsamtal för personalen att svara på. Till slut fick Petra Lindhe gå ut med en vänlig önskan om att inte ringa innan klockan 13 för att personalen skulle få arbetsro. Många i personalen blev också sjuka, men ingen medarbetare behövde sjukhusvård.

När smittan spreds i landet och sjukvård, myndigheter, politiker och

Medarbetarna lämnar en tuff tid bakom sig.

Munskydd och visir blev en del av vardagen.

media förstod att åldersgruppen äldre var särskilt utsatt för covid-19 hamnade äldreomsorgen i fokus. Rutiner ifrågasattes.

– Media skrev ner oss alla som jobbar i äldreomsorgen och underminerade faktiskt vårt arbete. De som läste

tidningarna måste ha fått uppfattningen att vi inte förstår vad som ingår i jobbet som undersköterska. Men det vill jag säga: Vi är helt på det klara med vad vi ska göra, säger Mirja.

De personer på Attendo Sabbatsbergsbyn som Magasinet Omsorg talat med sammanfattar perioden med covid-19 som skrämmande men lärorik. Som en temperaturtagning på verksamheten. Eller en rejäl brandövning inför en större kris. Men visst fanns det även glädjeämnen.

– De flesta kunderna blev ju faktiskt friska. Och varje dag kände vi verkligen att vi gjorde en enorm insats på så många olika sätt, säger Mirja.

DET VAR KUNDERNA på demensavdelningarna som drabbades på Attendo Sabbatsbergsbyn. De två somatiska avdelningarna stod pall. Sanne Ludvigsson, sjuksköterska, berättar:

– Att stoppa smittan var förstas prio ett. Men det är svårt att isolera

ka” eller ”sjuka”, för att hålla ordning på att de som jobbat på sjuka avdelningar inte gick in på smittfria friska avdelningar, säger Sanne.

ATT VARA CHEF i en organisation under en kris som denna kräver sin kvinna. Petra Lindhe försökte vara så tillgänglig och transparent som möjligt för att skapa trygghet, både för boende, medarbetare och närstående.

– Man kunde alltid få tag i mig, dygnet runt alla dagar och min ambition var att vara så tydlig och rak i all kommunikation som möjligt. Jag tycker att vi fick till ett mycket fint samarbete i verksamheten. Alla hjälptes åt.

Kanske kan man säga att Attendo Sabbatsbergsbyn har gått igenom en stenhård generalrepetition. I skrivande stund ökar samhällsspridningen i flera regioner i landet. Känner ni er väl

”Man kunde inte ana vem som skulle få milda eller svåra symptom”

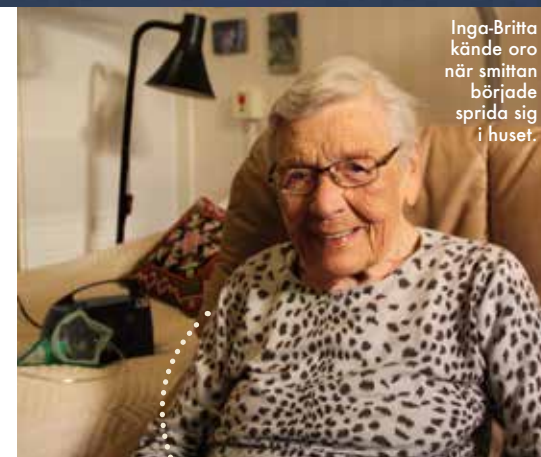
personer med demens. Vi gjorde vårt bästa och isolerade förstas de smittade avdelningarna från all kontakt med övrig verksamhet.

Alla medarbetare hade ett enormt fokus på basala hygienrutiner och desinficerade allt, hela tiden. Ytor, handtag, knappar. Även ute i hiss-hallarna. Skyddsutrustning saknades aldrig och munskydden användes hela tiden. Medarbetarnas hälsa kontrollerades inför varje arbetspass.

– Vår samordnare kategoriserade också alla 180 medarbetare som ”fris-

förberedda om ni får in en ny smitta?”

– Ja, vi har inte på något sätt slappnat av, utan fortsätter med våra strikta hygienrutiner, hälsokontroll av personal och påminner besökare om att vara friska, tvätta händerna och använda munskydd. Jag tror att vi alla som sett sjukdomen så här från insidan dessutom är otroligt försiktiga när vi rör oss ute i samhället. Undviker kollektivtrafik och onödiga sammankomster. Vi vet hur illa det kan gå. Så nog är vi beredda om vi får in en ny smitta. •

Inga-Britta kände oro när smittan började sprida sig i huset.

”Alla måste ta ansvar”

INGA-BRITTA FREBY bor på Attendo Sabbatsbergsbyn, på en somatisk avdelning som inte drabbades av corona. Men självklart fanns oron där, när alla visste att det fanns smitta i huset.

– Ja det är klart, man kollade ju om det var någon som inte kom upp till frukosten exempelvis. Då blev man orolig. Vi frågade ofta varandra: hur mår du i dag?

Inga-Britta föll och var tvungen att läggas in på sjukhus några dagar för ett kirurgiskt ingrepp, mitt under coronakrisen.

– Det värsta med det var att jag var tvungen att isolera mig i min lägenhet en tid när jag kom tillbaka, för jag kunde ju ha blivit smittad på sjukhuset. Det var hemskt jobbigt. Vi brukar ha så trevligt här, jag och mina nya vänner. Vi tar ett glas vin ibland på kvällen, äter lite chips och pratar eller ser på tv. Att vara isolerad är svårt.

Det faktum att smittan i samhället ökar igen gör förstås Inga-Britta lite orolig.

– Jag är inte en räddhågad person, men det är klart att man tänker mycket när man ser hur människor tröttnar på restriktionerna och börjar slappna av för mycket och smittspridningen ökar igen. Alla måste ta ansvar, säger hon. •

”Vi känner oss betydligt tryggare nu”

DE FÖRSTA MÅNADERNA MED CORONA VAR EN OROLIG TID FÖR HEMTJÄNSTEN I KUNGÄLV. IDAG VET MAN HUR MAN SKA AGERA OCH HAR LÄRT SIG PYSSLA OM KUNDERNA UTAN RISK FÖR SMITSPRIDNING.

Text: Charlotte Dimming • Foto: Natalie Greppi

DEN LILLA BYN Åsebyberg, strax utanför Kungälv har träden precis börjat skifta färg och går i gulröda toner. Höstluften är klar och himlen blå när vi åker dit för att träffa Attendos medarbetare Christina Ivarsson – eller Kicki som hon kallas – och några av hennes kunder i hemtjänsten. En av dem är Britt Ohlsson som har haft hjälp dagligen av Attendos hemtjänst i snart fem år och hon är en av Kickis kunder. Under årens lopp har de två byggt upp en nära och förtrolig relation.

– Jag och Britt har pratat igenom

det mesta som är viktigt i livet, skratrar Kicki. Förut brukade jag alltid ge Britt en kram när vi sågs och det var självklart att sitta nära varandra när vi fikade eller läste tidningen. Sedan coronan kom är jag mycket försiktigare. Man vänjer sig vid munskydd och visir men det är trist att inte kunna vara nära varandra.

Britt bor i ett rött litet hus med vita knutar som hennes svärföräldrar byggt en gång i tiden och här har hon bott i över 50 år. När vi kommer dit bjuder hon på cider ute på den soliga altanen.

– Ja, det är inte kul att behöva

vara orolig för smittan. Det är en väldigt tur att det har varit så fint väder att man kunnat vara ute för då känns det lättare. Och så är det tur att jag har Kicki som kan hjälpa mig, säger hon.

Kicki beskriver de första månaderna med corona som en väldigt orolig tid för henne och andra medarbetare i hemtjänsten. Osäkerheten kring smittspridning gjorde att de tog det säkra före det osäkra och lade bland annat om sina scheman för att kunderna skulle träffa så få personer som möjligt.

– Ingen visste ju vart sjukdomen skulle ta vägen och hur farlig den egentligen var. Jag och mina kollegor kände en stark oro för kunderna och var redan från början extremt noga med skyddsåtgärderna, säger hon.

Sedan i somras har smittan avtagit och trots att det finns en medvetenhet om att den när som helst kan blossa upp igen känner sig Kicki betydligt tryggare nu. Hon och kollegorna i Kungälv är ett sammansvetsat team och vet hur de ska agera om smittan kommer tillbaka.

– Vi har lärt oss mycket av det som hände i våras och vet hur vi ska

Kicki och Britt delar många stunder tillsammans.

Att kika in i kundernas liv, ta del av alla erfarenheter och minnen är ren glädje för många som arbetar inom omsorgen.

organisera arbetet för att få det att fungera. Samtidigt som vi arbetar för att skydda kunderna från smitta har vi lärt oss hur vi kan pyssla om dem på ett säkert sätt. Det går att fixa med både hår och naglar om man är noga med hygien och skyddsutrustning, säger hon.

I NÄRHETEN AV Brittis röda hus bor Maj-Britt Bengtsson, en annan av Kickis kunder. Idag står duschning, hårvård och påklädning på programmet. När Kicki hjälpt till med dusch och hårtvätt tar hon fram locktången för att lägga den sista touchen vid Maj-Britts frisyra.

– Det är så viktigt att man får behålla stilen på äldre dar. Att få känna sig snygg är superviktigt och man mår ju mycket bättre. Det är en sån sak jag älskar med mitt arbete – att få göra det lilla extra oavsett om det är coronatider eller inte, avslutar Kicki. ●

Maj-Britt får håret tvättat och lockat. Något som är väldigt uppskattat – av båda.

FOTO: MYNEWSDESK/UPPLANDS VÄSBY KOMMUN

”Ingen törs säga som det är”

ÄLDREOMSORGEN HAR FÅTT SKARP KRITIK FÖR HANTERINGEN AV COVID-19. DET ÄR LÄTT ATT GLÖMMA ATT OMSORGENS MEDARBETARE FAKTISKT UTFÖRDE UNDERVERK.

Text: Ann-Christin Martens

AV DE SOM AVLIDIT i covid-19 i Sverige har en förkrossande majoritet varit 70 år eller äldre. Knappt hälften har avlidit på ett särskilt boende. Ändå är det just de särskilda boendena som kritiseras och uppmärksammas mest.

När sjukhusens personal får beröm och uppskattning, anklagas vi i äldreomsorgen för att ha tagit in smittan på boendena, erbjuda för dåliga arbetsvillkor, inte följa riktlinjer. Personalen är utbildad och talar dålig svenska, cheferna är snåla. Allt är ett misslyckande. Även vi som erbjudit schyssta arbetsvillkor, utbildad personalen och erbjudit skyddskläder från början drabbades hårt.

Många förfasar sig över dödstalen. När vi lindrar ångest och smärta blir vi anklagade för att skynda på döden. Som en medarbetare beskrev det, ”det känns som om folk tycker att vi är mördare”. De som försöker nyansera kritiken

hålla dementa isolerade på sina rum.

För så är det.

Ett äldreboende är ett hem men också en plats för trygghet, livskvalitet och, när det är dags, en lugn vård i livets slutskede. Personalen uppskattas mest för att man kan vispa ihop en sockerkaka, spela bingo och gå på promenad.

Sveriges äldreboenden har stått solidariska med sjukvården. Vi har avstått skyddsmaterial och vårdat våra gamla på plats så att sjukhussängarna skulle räcka. Vi har gett avancerad sjukvård i hemmiljö med ett minimalt stöd från sjukvårdsorganisationen.

DET FINNS MYCKET i äldreomsorgen som behöver granskas och förbättras. Det gäller anställnings- och arbetsvillkor, men också frågor om gränssnittet mellan sjukvården och omsorgen och

Ann-Christin Martens

ANN-CHRISTIN MARTENS

Sjuksköterska, tidigare kommunalråd (S) i Upplands Väsby. Fram till september verksamhetschef på Attendo Fresta Södra Allé. Bor i Runby med sambo och har tre barn.

Att ensidigt påstå att anställningsförhållanden och arbetsvillkor är huvudorsaken bakom smittans inmarsch på landets äldreboenden är indi-

rekt att skylla på personalen. Sanningen är att vi var fullständigt chanslösa när smittan kom. Jag tror inte jag sett någon som kommit och arbetat sjuk. Däremot såg jag många insjukna på arbetet.

Pandemin lämnar mycket tragik i sina spår. Många har fått arbeta hårt, men om det finns några som förtjänar att hyllas så är det just personalen inom äldreboenden. De utförde, trots allt, underverk. ●

blir inte lyssnade på. Alla lämnar sin partsinlaga. Några hävdar att det är arbetsförhållandena, andra att ersättningen är för låg.

Frågan blir politisk, men coronaviruset är varken rött eller blått.

Ingen törs säga som det är. Att de som bor på äldreboenden ofta är svårt sjuka redan när de flyttar in, att varje infektion kan vara dödlig, att äldreboenden inte är gjorda för sjukvård, och att det inte går att

om äldreboendet som institution.

Hur avancerad vård ska ett äldreboende egentligen klara av? Vem ska besluta om vårdinsatsen? Vilken prioritet ska smittbegränsning ha – både i den fysiska miljön och i den dagliga driften? Hur säkerställer man omsorgens resurser vid en bredare samhällssmitta? Hur drar vi nytta av digitalisering och modern teknik? Och inte minst, hur stärker vi undersköterskan med en utbildning värd namnet?

Härliga besök både ute och inne

DEN 1 OKTOBER UPPHÄVDE REGERINGEN BESÖKSFÖRBUDET PÅ LANDETS ÄLDREBOENDEN, ETT HALVÅR EFTER ATT DET INFÖRDES. PÅ BOENDENA SPIRADE GLÄDJEN NÄR NÄRA OCH KÄRA ÄNTLIGEN FICK KOMMA IN GENOM DÖRRARNA IGEN.

SKRIVANDE STUND ökar samhällssmittan i delar av landet och det är inte läge att slappna av utan fortsätta att följa myndigheternas rekommendationer, både i jobbet och privat, för att skydda de äldre.

– Faran är inte över än. Det finns lokala rutiner på verksamheterna för hur besök ska genomföras på ett tryggt och säkert sätt, så att inte ny smitta kommer in i husen, säger Ani Aslan, biträdande kvalitetschef i Attendo.

Besökare på Attendos boenden uppmanas att föränmäla sitt besök och förstås bara komma om de själva är helt friska. I anslutning till entréer finns tillgång till handtvätt och/eller handsprit och alla besökare får ett munskydd – om de inte har med ett eget.

– Vi vill också att besöken sker i den boendes lägenhet och inte i gemensamma

Ett kärt återseende på Attendo St. Jörgen.

utrymmen. En del boenden har också gjort i ordning särskilda besöksrum som man kan använda om man vill.

Många väljer ändå att ses utomhus och ta en skön promenad i den klara höstluften.

– Både vi medarbetare och besökare måste ha fokus på att skydda de äldre, för pandemin är långt ifrån över och vi vet ännu inte hur vintern och våren kommer att se ut i samhället, säger Ani Aslan. •

– Hej mamma!

CHECKLISTA INFÖR BESÖK:

1. Boka besöket i förväg.
2. Ställ in om du är sjuk.
3. Håll avstånd, tvätta händer.
4. Använd munskydd.
5. Stanna i lägenheten.
6. Träffas gärna utomhus!

”Både vi medarbetare och besökare måste ha fokus på att skydda de äldre”

– Hej lilla älskling!

ILLUSTRATION: DANIEL BARRETO/UNSPLASH

BANANPANNKAKA

En ny version av pannkakor som går snabbt och enkelt att slänga ihop till mellanmål. Servera gärna med en klick keso och sylt eller bär.

RECEPT FÖR 1 PERSON:

1 st banan
1 ägg
0,5 dl havregryn
1 krm salt
1 krm kanel
Mixa ihop samtliga ingredienser och stek tills pannkakan har en gyllenbrun färg.

Näring & närhet

ZARA ISAKSSON ÄR KOSTUTVECKLARE PÅ ATTENDOS KOSTENHET. TILLSAMMANS MED KOSTCHEF **ERIK AROSENIUS** BESÖKER HON ALLA ÄLDREBOENDEN FÖR ATT ÖKA KUNSKAPEN OCH SPRIDA ENGAGEMANG KRING MAT. HÄR BERÄTTAR HON VARFÖR MAT OCH MÅLTIDER ÄR SÅ VIKTIGA I ÄLDREOMSORGEN OCH VARFÖR MELLANMÅL HAR EN EXTRA BETYDELSEFULL ROLL.

Text: Jonas Rehnberg • Foto: Piotr Chrobot/Unsplash

Varför är mat och måltider särskilt viktigt för kunderna?

– För många människor är mat och måltider dagens höjdpunkter. Detta blir kanske ännu viktigare när man flyttar in på ett äldreboende. Det blir ett viktigt socialt sammanhang och en förutsättning för att orka vara med på dagens aktiviteter. God och näringsrik mat i en trygg miljö är en förutsättning för våra kunders hälsa och livskvalitet.

Kan ni möta individuella behov utifrån allergier, tycke och smak? Går det att få sin favoriträtt och hur är kunderna med och påverkar menyerna?

– På Attendo lagar vi mat på varje avdelning. Genom att tillaga maten nära våra kunder smakar den godare och dofterna stimulerar aptiten. På kostenheten utformar vi en säsongsanpassad sex veckors rullande meny som vi uppdaterar fyra gånger per år. Vi följer de nordiska näringsrekommendationerna och näringsberäkningar

och allergimarkerar alla recept, så att det är enkelt för medarbetarna att veta vad de kan servera om någon är allergisk. Medarbetarna har tillgång till alla recept via en medarbetarapp eller utskrivna i en pärm och kunder som vill får gärna delta i matlagningen. Vi har alltid några alternativa rätter att servera om någon skulle önska något annat än dagens rätt. Våra verksamheter har regelbundna matmöten med våra kunder där de får komma med önskemål och idéer och utefter det justerar verksamheten sin meny. Vi

Toppa gärna med kaporis eller dill.

SILLSMÖRGÅS

Detta är en riktig supersmörgås! Sillen bidrar med den livsnödvändiga omega-3 fettsyran och D-vitamin, rågbrödet ger kostfibrer som är bra för magen och ägget tillför bland annat protein, vitamin B12 och D-vitamin. Dela förslagsvis brödet i en trekant så ser det ännu mer aptitligt ut för någon som kanske inte orkar äta en stor portion.

RECEPT FÖR 1 PERSON:

- 1 skiva rågbröd
- 2 st skivor inlagd sill
- 1 st kokt ägg

Koka ägget i cirka 8 min. Skiva ägget och fördela på brödet, toppa med sillbitarna.

på kostenheten har också en tät dialog med alla verksamheter och på nuvarande höstmeny serveras till exempel "Solängens köttfärslåda", "Ånestads fiskgratäng" och "Fortuna-Onnelas pasta".

Några vanliga utmaningar med att se till att äldre får i sig en näringsriktig och god kost?

– Med åldern minskar ofta aptiten och portionerna blir mindre, men behovet av att få i sig tillräckligt med näring är detsamma eller högre. Då gäller det att äta lite men ofta. Lunch och middag bidrar med hälften av dagens energibehov, den andra hälften ska komma från frukost och mellanmål. Mellanmålen ska vara små men propptfylla med energi och näring (se förslag här intill). En annan viktig del är också att se till att nattfastan inte blir mer än 11 timmar, det vill säga tiden från kvällens sista måltid till första måltiden dagen efter. Genom att servera ett litet kvällsmål, nattmål till den som är vaken eller en förfrukost till den som är morgonpigga håller vi nattfastan kort.

Vad kan brist på näring innebära för äldre?

– Ett för lågt matintag ökar snabbt risken för undernäring, nedsatt immunförsvar och förlorad muskelmassa. Då kanske man inte kan vara med på dagens aktiviteter, blir sjuk eller ramlar. Det blir snabbt en negativ spiral med försämrad livskvalitet som följd.

Hur ser ni till att måltiderna blir dagens höjdpunkt?

– Det roligaste i mitt jobb är att få besöka alla våra äldreboenden, träffa kollegor och sprida budskapet kring hur viktigt det är med mat och måltider. För en måltid är ju så mycket mer än bara matens smak och doft. Minst lika viktigt är det med ljudnivå och ljussättning, rummet man äter i, bemötandet och sällskapet vid matbordet. För att göra måltiden till den bästa stunden på dagen arbetar vi efter vårt måltidskoncept Matlust som bygger på FAMM-modellen (Five Aspects Meal Model). Det är en modell som är influerad av bedömningskriterier i Guide Michelin som innefattar rummet, mötet, maten och drycken, stämningen och styrsystemets betydelse för måltiden.

– Det roligaste är att få komma tillbaka till ett boende och se att de tagit till sig de råd jag gett och att maten verkligen har blivit höjdpunkten på dagen. ●

Kostchef Erik Arosenius och kostutvecklare Zara Isaksson.

Värdiga vinnare av Attendos Utvecklingsstipendium

ATTENDO HAR UTLYST ett utvecklingsstipendium på 100 000 kronor för att främja utveckling och lärande i omsorgen. Stipendiet delas mellan en arbetsgrupp och en medarbetare som vill utveckla verksamheten genom ett nytt arbetssätt, en metod eller en produkt.

Gruppstipendiet går till Attendo Solskiftets äldreboende i Åkersberga med motiveringen: *Solskiftets äldreboende erhåller gruppstipendiet för att satsa på att hbtqi-certifiera verksamheten, ett arbete som främjar långsiktig hälsa och livskvalitet både för kunderna och för personalen. Certifiering är ett målmedvetet sätt att förbättra såväl arbetsmiljö som bemötande. Genom att öka sina kunskaper i hbtqi-frågor och jobba normkritiskt skapas trygghet och delaktighet.*

Attendos individuella stipendium tilldelas Vivianne Norman, samordnare och behandlingspedagog på Attendo Broarp Slussen: *Vivianne Norman erhåller det individuella*

Vinnarna Vivianne Norman, Eva-Lena Rindahl, Anneli Ålgars, Marina Medin Salvador Soto och Wieslava Koskinen.

stipendiet för att satsa på en utbildning i Traumamedveten omsorg. Ett traumamedvetet förhållningssätt i vardagen ger barn och ungdomar som upplevt svårigheter och påfrestningar en bättre möjlighet till trygghet anknytning och återhämtning. Genom att ge Vivianne möjlighet att fördjupa sina kunskaper ser vi att fler medarbetare får del av kompetensen.

Petra Svensson, kompetensansvarig i Attendo, har varit med och valt ut årets vinnare.

– Det var inte lätt att välja, vi har fått in många bra förslag. Årets vinnare har tagit fram välutvecklade planer för att inspirera och öka kompetensen inom två viktiga områden som vi tror kommer att skapa stort värde. ●

Bredd och spets på kunskande

ATTENDO HAR satt upp särskilda kompetenslinjer i syfte att få både bredd och spets på den samlade kompetensen

inom några utvalda områden.

– Tanken är att samla de medarbetare som har specialistkompetens inom ett specifikt område och låta dem utbyta erfarenheter, testa nya arbetssätt och arbeta för att all verksamhet ska hålla en viss standard, säger Petra Svensson, kompetensansvarig på Attendos huvudkontor.

2019 inleddes arbetet med en kompetenslinje kring demenssjukdomar och BPSD – beteendemässiga och psykosociala symptom som följer av demens. Det har bland annat lett fram till nya utbildningar och ett pilotprojekt kring bästa arbetssätt på Attendo Vårdbo i Vallentuna.

Innan corona-pandemin slog till beslutades om tre nya kompetenslinjer inom palliativ vård, rehabilitering och delaktighet/LSS. I det senare projektet har initiativ tagits för att skapa en helt ny verksamhet byggd på de bästa arbetsätten inom lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik, se nästa uppslag. ●

SMOOTHIE MED JORDGUBBAR OCH VANILJ

Den här smoothien passar perfekt att servera på kvällskvisten eller som en förfrukost till den som är morgonpigga. Med kesella ökar proteininnehållet och rapsolja gör smoothien ännu mer energirik.

RECEPT FÖR 1 PERSON:

- 1 dl naturell yoghurt 3%
- 3 msk vanilj kesella
- 1 dl frysta jordgubbar eller 0,5 dl jordgubbssylt
- 1 msk florsocker
- 2 tsk rapsolja

Låt jordgubbarna tina något. Mixa sedan ihop samtliga ingredienser i en mixer. Håll upp och servera i fina glas.

FOTO: UNSPLASH, ISTOCKPHOTO

ANNONS

Vill du bli familjehem?

Kan du tänka dig att öppna ditt hem för ett barn som behöver en familj? Attendo söker fler familjehem som kan erbjuda en stabil miljö med trygghet, struktur, kärlek och glädje.

Alla barn har rätt till de bästa förutsättningarna för en positiv utveckling i sitt liv. Attendo har arbetat med att skapa trygga och stabila familjehem sedan 1993. Idag har vi en omfattande familjehemsverksamhet som täcker in stora delar av Sverige. Men det behövs många fler familjehem.

Har du tid, engagemang och ett stort hjärta?

Kontakta oss på Attendo! På vår hemsida www.attendo.se kan du läsa mer om hur vi jobbar med familjehem och anmäla dig direkt. Ring 072-189 28 30 eller maila info.iof@attendo.se så berättar vi mer!

Attendo

Hon lär oss möta utmanande beteenden

LOUISE ARDORIS BRINNER FÖR ATT UNDERLÄTTA OCH FÖRBÄTTRA LIVET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSvariationer och deras närstående. HON ÄR PEDAGOG OCH KURSLEDARE PÅ ATTENDO NIMBUSAKADEMIN OCH KOM NYLIGEN UT MED SIN TREDJE BOK ETT SVAR I TAGET.

Text: Charlotte Dimming • Foto: Komlitt.se, Istockphoto

DET HAR SNART GÅTT två decennier sedan Louise Ardoris lämnade IT-branschen bakom sig för att istället ägna sig åt studier och så småningom en yrkesbana som inspiratör, handledare, föreläsare och författare. Med fokus på handikapprätt, handikappvetenskap och funktionsvariationer har hon med åren blivit en flitigt anlita resurs och i slutet av oktober 2020 släppte hon sin tredje bok.

– Tanken är att det är lite som en trilogi men varje bok är ändå sin egen. Min tredje och senaste bok, *Ett svar i taget*, som kom nu i oktober är således släkt i rakt nedstigande

hur de kan agera för att underlätta i vardagen, både i kortare och längre perspektiv. Det är strategier och tips längs vägen, det är illustrationer

”Man ska få hjälp att undvika vanliga fallgropar”

led till föregångarna: *Från kaos till klarhet* som belyser och beskriver den tydliggörande pedagogiken i sin helhet och *Andra sätt att nå fram* som fördjupar sig mer i kommunikationen i den tydliggörande pedagogiken, säger Louise Ardoris och fortsätter:

– När jag skrev min första bok, 2017, var det ganska glest med litteratur i ämnet här i landet, så min bedömning och min förhoppning var helt enkelt att det skulle finnas både ett behov och en plats för det jag gjorde; ett tomrum som behövde fyllas, och så var det.

Målgrupperna för samtliga böcker är medarbetare i LSS-bostäder och dagliga verksamheter, men även i hög grad anhöriga, för att de ska få kunskap, idéer och uppslag kring

och liksom tidigare är det en exempeldriven bok med gott om konkreta situationsbeskrivningar som man kan relatera till i vardagen.

LOUISE ARDORIS är anställd av Attendo och verksam både i och utanför företaget. Vanligtvis fylls året med föreläsningar och utbildningsuppdrag och en del av tiden tillbringas hon på Attendo Nimbus Resurscenter i Lund, som också var den plats hon kom till när hon återvände till Skåne.

– Jag har en väldigt speciell och god relation till Nimbus i Lund och det är här, i stor utsträckning, som jag tillägnat mig kunskap och erfarenheter som jag sedan kunnat ta vidare; som gjort att jag kunnat växa och förkovra mig i mina kompetenser som handledare,

LOUISE ARDORIS

Inspiratör, handledare, föreläsare och författare, med fokus på handikapprätt, handikappvetenskap och funktionsvariationer. Hennes tidigare böcker heter *Från kaos till klarhet* och *Andra sätt att nå fram*.

*TEACCH är en förkortning av Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children.

föreläsare och författare.

Louise Ardoris tre böcker är skrivna så att man ska lätt kunna ta till sig innehållet. Enkla och robusta klokskap baserade på erfarenheter utan några ambitioner att bli alltför akademiska i tilltalet.

– Det är tydliggörande pedagogik baserad på TEACCH-modellen *) och syftar helt enkelt till att underlätta och förbättra tillvaron för personer med funktionsvariationer. Sedan är det ju alltid så när det gäller pedagogik, i synnerhet i den här världen, att det finns inga generella lösningar och quick-fixes, utan man utgår alltid ifrån den enskilda individen och dennes förutsättningar. Man ska få hjälp att undvika vanliga fallgropar och det är såklart min förhoppning att boken verkligen ska komma till nytta och glädje; att jag ska kunna bidra med goda exempel och erfarenheter, säger Louise. •

LOUISE RÅD TILL DIG SOM JOBBAR MED MÄNNISKOR MED KOGNITIVA FUNKTIONSvariationer:

1. Keep it simple. Det är kul att skapa visuella hjälpmedel, därför behöver vi ha koll på att vi tydliggör det som behöver tydliggöras – och inte allt annat också av bara farten.

2. Leta efter styrkor och intressen. Jobba med dem istället för att hitta svagheter som får personen att tycka det är tråkigt och meningslöst. Hitta något som han eller hon är bra på och tycker om.

3. Allting flyter. Ibland behöver vi skutta framåt för att hinna med, och ibland bromsa eller till och med ta några steg bakåt. Att något fungerade för ett år sedan eller förra veckan betyder inte att det är rätt idag. Var beredd på att visuella hjälpmedel behöver förändras med personen.

4. Var uthållig. Det är inte alltid vi hamnar rätt direkt när vi tar fram visuella hjälpmedel. Du kan behöva justera både form och innehåll efterhand. Involvera gärna personen som ska ha hjälpmedlet för att få feedback och göra det intressant.

5. Redskap och hjälpmedel är inte mål, utan vägar. Om du sätter som mål att alla i verksamheten ska ha schema så kommer du inte att vidareutveckla, justera och arbeta med hjälpmedlet på ett dynamiskt sätt. Målet kan istället vara att varje person ska ha överblick över sin vardag och veta vad som ska hända.

ATTENDO NIMBUSAKADEMIN

Attendo NimbusAkademin har sedan 1994 erbjudit utbildning och handledning för dig som kommer i kontakt med personer som har en eller flera kognitiva funktionsvariationer. Vårt mål är att bidra till en ökad förståelse och kunskap kring både funktionsvariationer, den enskilda individens förutsättningar och arbetssättet tydliggörande pedagogik.

FAKTA SKYDDAT BOENDE:

- Det finns cirka 200 skyddade boenden i Sverige som drivs privat, kommunalt eller ideellt.
- Enligt BRÅ (Brottsförebyggande rådet) lever 150 000 barn i Sverige tillsammans med en förälder som blivit miss-handlad av den andra föräldern.

FAKTA VILHELMSGÅRDEN:

Attendo Vilhelmsgården är ett välrenommerat boende som tar emot kvinnor i behov av skydd från hela Sverige. Medarbetarna har fördjupad kompetens inom hedersrelaterat våld. Verksamhetschef Cathrin Bergqvist är en av Sveriges ledande experter på hedersrelaterat våld och flitigt anlitad föreläsare. Vill du komma i kontakt med henne när du henne på Cathrin.Bergqvist@attendo.se

En fristad undan våldet

ATTENDO VILHELMSGÅRDEN ÄR ETT SKYDDAT BOENDE FÖR KVINNOR SOM FLYTT FRÅN VÅLDSAMMA RELATIONER. EFTERSOM DET ALLTID FINNS EN VISS HOTBILD MOT VERKSAMHETEN ÄR ADRESSEN HEMLIG. DET SAKNAS SKYLTA PÅ DÖRREN OCH INNAN MAN KOMMER HIT ÄR DET VIKTIGT ATT GPS-SIGNALEN I TELEFONEN STÄNGS AV SÅ ATT INGEN KAN BLI SPÅRAD HIT.

VI MÅSTE HELA tiden tänka på säkerheten. Den går före allt. Vi har haft incidenter här och därför är polisen alltid inkopplad och kan vara här snabbt ifall något skulle hända, berättar Cathrin Bergqvist, verksamhetschef på Vilhelmsgården.

Hit kommer kvinnor från vitt skilda bakgrunder med den gemensamma faktorn att alla upplevt hot och våld, så illa att det inte funnits någon annan utväg än att bryta upp från hemmet och hitta en fristad bort från övergrepp och hot.

– Våldet har olika skepnader och det finns inte en ”typisk” förövare eftersom våld finns i alla grupper i samhället, berättar Cathrin Bergqvist.

En del av de kvinnor som söker skydd på Vilhelmsgården gör det för att komma undan hedersrelaterat våld. Hedersvåld och förtryck betyder att människor, oftast unga kvinnor, begränsas och hindras att leva ett självvalt liv för att bevara familjens och släktens heder.

– Till skillnad från

vanligt våld mot kvinnor är hedersvåldet sanktionerat av familjen och hela klanen. Som medlem av en större grupp eller släkt är ditt egenvärde väldigt litet, allt handlar om kollektivet. Att vara utsatt kräver ofta livslångt skydd, säger hon.

CATHRIN HAR EN bakgrund inom socialtjänsten och psykiatri. Hon arbetade tidigare med ensamkommande flyktingbarn i Attendo och fick se hedersstrukturer på nära håll. Hon bestämde sig för att fördjupa sig i ämnet och så småningom startade hon upp Vilhelmsgården som skyddat boende. Behovet av ett skyddat boende där man även har kompetens inom heder visade sig vara stort och huset fylldes på snabbt med placeringar från hela Sverige.

På Vilhelmsgården kartlägger Cathrin tillsammans med sina kollegor de bakomliggande strukturerna i det hedersrelaterade våldet. Genom att sätta sig in i kulturella aspekter får de en bättre bild av vilka insatser som behövs.

– Hederskultur är oerhört komplex och långt från vad vi är vana vid i vårt individualistiska samhälle. Det är ett stort problem och påverkar många delar av vårt samhälle. Därför behöver vi bli bättre på att förstå helheten kring heder för att bryta normer och ge rätt skydd, säger Cathrin.

Vissa kvinnor stannar upp till två år på Vilhelmsgården innan de slussas vidare till en lägenhet med skyddad adress. Under tiden är det viktigt att få leva så normalt som möjligt. För de kvinnor som har med sig barn är det extra viktigt att fokusera på en normal vardag och sammanhang. Barnen skrivs oftast in på den lokala förskolan eller skolan och det ordnas mycket aktiviteter för dem på Vilhelmsgården. Medarbetarna ger också barnen möjlighet att samtala om det de upplevt.

– Barnen har en särskild ställning i vår verksamhet. Vårt arbete utgår alltid ifrån barnens bästa och det är viktigt att de inte känner sig lämnade åt sidan utan förstår varför de är här, säger Cathrin. •

SKYDDADE

”Våldet har olika skepnader och det finns inte en ”typisk” förövare eftersom våld finns i alla grupper i samhället”

everon™

Framtidens välfärdsteknik Tillsammans

2017 installerades Everons första larmsystem i Attendos verksamhet. Nu är det 50 Attendoenheter i Sverige och Danmark som använder vårt system.

Tack för att vi får vara en samarbetspartner och utveckla framtidens välfärdsteknologi tillsammans med Er.

Tillsammans gör vi vården
Lättare, Säkrare & Tryggare

everon™

Förenkla din verksamhet

Vi brinner för att effektivisera och förbättra vardagen för anställda inom kommunen, alla som arbetar inom hemtjänsten och varje unik vårdtagare.

Genom att handla på MatHem och få leveransen till önskad adress sparar ni tid, pengar och era ryggar. Dessutom möjliggör ni delaktighet.

För mer info och starta upp ett samarbete kontakta:

Hanna Nilsson

hanna.nilsson@mathem.se

Mats Andersson

mats.andersson@mathem.se

MatHem.se
din matbutik på nätet